

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«ОБЛІК ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА МАЛОГО БІЗНЕСУ»**

Студента 2 курсу, 10м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»,
спеціалізації «Облік і
податковий консалтинг»

Логвина
В'ячеслава Сергійовича

Науковий керівник
доктор економічних наук,
доцент

Король
Світлана Яківна

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
доцент

Король
Світлана Яківна

Київ 2020

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет фінансів та обліку
Кафедра обліку та оподаткування
Ступінь вищої освіти «магістр»
Спеціальність «Облік і оподаткування»
Спеціалізація «Облік і податковий консалтинг»

Затверджую

Зав. кафедри _____ О.В.Фоміна
«____» _____ 2020 р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентів**

Логвин В'ячеслав Сергійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи
Облік доходів та витрат операційної діяльності підприємства малого бізнесу

Затверджена наказом ректора від «15» листопада 2019 р. № 3897

2. Строк здачі студентом закінченого роботи «01» грудня 2020 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи дослідження теоретичних та методичних аспектів обліку доходів і витрат операційної діяльності та надання пропозицій щодо його удосконалення на прикладі підприємства малого бізнесу

Об'єкт дослідження процес обліку доходів та витрат операційної діяльності підприємства малого бізнесу

Предмет дослідження комплекс теоретичних, методичних та практичних аспектів обліку доходів та витрат операційної діяльності підприємства ТОВ «Бравопорт»

4. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видано	Завдання виконано

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА МАЛОГО БІЗНЕСУ.

1.1. Економічна сутність та класифікація доходів та витрат операційної діяльності підприємства малого бізнесу

1.2. Концептуальні засади обліку доходів та витрат операційної діяльності підприємства малого бізнесу

Висновки за розділом 1

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТОВ «БРАВОПОРТ»

2.1. Організація фінансового обліку доходів та витрат операційної діяльності підприємства

2.2. Методика обліку доходів та витрат операційної діяльності підприємства

2.3. Відображення у звітності підприємства доходів та витрат операційної діяльності

Висновки за розділом 2

РОЗДІЛ 3. ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ ТА ВИТРАТАМИ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТОВ «БРАВОПОРТ»

3.1. Характеристика стану управління доходами та витратами операційної діяльності підприємства

3.2. Удосконалення системи облікового забезпечення управління доходами та витратами операційної діяльності підприємства

Висновки за розділом 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1.	Вибір теми ВКР	15.11.2019	15.11.2019
2.	Узгодження плану та оформлення завдання	18.11.2019	18.11.2019
3.	Подання статті на кафедру	25.06.2020	25.06.2020
4.	Вступ. Розділ 1	25.06.2020	25.06.2020
5.	Розділ 2	14.09.2020	14.09.2020
6.	Розділ 3. Висновки	19.10.2020	19.10.2020
7.	Попередній захист	25.11.2020	25.11.2020
8.	Подання завершеної (переплетеної) роботи	01.12.2020	01.12.2020

7. Дата видачі завдання «18» листопада 2019 р.
8. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ С.Я. Король.
9. Гарант освітньої програми _____ С.Я. Король.
10. Завдання прийняв до виконання студент _____ В.С. Логвин.
11. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ С.Я. Король.

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студента Логвина В'ячеслава Сергійовича може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____ С. Я. Король

Завідувач кафедри
обліку та оподаткування

_____ О.В. Фоміна

« _____ » грудня 2020 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА МАЛОГО БІЗНЕСУ.....	7
1.1. Економічна сутність та класифікація доходів та витрат операційної діяльності підприємства малого бізнесу.....	7
1.2. Концептуальні засади обліку доходів та витрат операційної діяльності підприємства малого бізнесу.....	13
Висновки за розділом 1.....	19
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТОВ «БРАВОПОРТ».....	21
2.1. Організація фінансового обліку доходів та витрат операційної діяльності підприємства	21
2.2. Методика обліку доходів та витрат операційної діяльності підприємства	25
2.3. Відображення у звітності підприємства доходів та витрат операційної діяльності	29
Висновки за розділом 2.....	34
РОЗДІЛ 3. ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ ТА ВИТРАТАМИ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТОВ «БРАВОПОРТ».....	36
3.1. Характеристика стану управління доходами та витратами операційної діяльності підприємства	36
3.2. Удосконалення системи облікового забезпечення управління доходами та витратами операційної діяльності підприємства.....	39
Висновки за розділом 3.....	47
ВИСНОВКИ	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52
ДОДАТКИ.....	61

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах ринкової економіки підприємства малого бізнесу є важливим елементом її розвитку і зростання, адже це досить поширена та ефективна форма управління. Ефективна діяльність малих підприємств сприяє збільшенню валового внутрішнього продукту, послабленню монополізму, зниженню рівня безробіття шляхом створення додаткових робочих місць, насиченню ринку товарами і послугами, які користуються попитом у споживачів.

Дані Державної служби статистики України свідчать, що частка мікро- і малих підприємств в загальній кількості підприємств в Україні становить 95,2% (у 2019 р.). Даний показник в період з 2015 по 2019 роки залишається стабільним на рівні 95-95,5%. У 2019 році на таких підприємствах частка зайнятості у загальній кількості зайнятих на підприємствах працівників становила 27,3%, а частка обсягу реалізації продукції (товарів, послуг) у загальному обсязі реалізації на підприємствах – 19,1% (дод. А). Отже, підприємства малого бізнесу мають велике значення в економіці України.

Для забезпечення успішності і конкурентоспроможності бізнесу на підприємстві має бути організована ефективна система управління операційною діяльністю. З огляду на це керівництво підприємства повинно мати повну, правдиву та своєчасну інформацію щодо доходів і витрат, яку можна отримати тільки за допомогою обліку. Проблема інформаційного забезпечення процесу управління, вимагає вдосконалення фінансового та управлінського обліку загалом й обліку доходів і витрат зокрема, як найважливіших складових інформаційної системи підприємства. З огляду на зазначене обрана тема є актуальною.

Проблеми та особливості обліку доходів та витрат операційної діяльності на підприємствах є предметом наукових досліджень багатьох вчених. Чимало вітчизняних та закордонних вчених зробили вагомий внесок у розробку теоретичних і практичних положень щодо фінансового та управлінського обліку доходів та витрат, а зокрема Дж. Фостер, К. Друрі, В.В. Сопко, С.Ф.

Голов, Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Нападовська, В.І. Блонська, О.А. Подолянчук, Н.М. Шмиголь та інші.

Попри зміну законодавства і умов господарювання, концепцій розвитку суспільства та управління, ряд проблем й досі вимагають подальших досліджень з урахуванням національних особливостей ведення бухгалтерського обліку і складання звітності. До основних **проблемних питань** щодо обліку доходів та витрат операційної діяльності підприємств малого бізнесу можна віднести:

- надмірна складність застосування міжнародних стандартів, що заважає швидкому їх впровадженню;
- складність застосування спрощеного Плану рахунків, що спонукає до використання загального Плану рахунків;
- складність формування облікової політики для мікро- та малих підприємств;
- складність методів бухгалтерського обліку доходів та витрат для підприємств малого бізнесу;
- недосконалість інформаційного забезпечення управління доходами та витратами підприємств малого бізнесу.

Гіпотеза досліджень. Раціональна організація бухгалтерського обліку доходів та витрат є інформаційною основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та становить суттєвий вплив на підвищення ефективності діяльності підприємства.

Метою роботи є дослідження теоретичних та методичних аспектів обліку доходів і витрат операційної діяльності та надання пропозицій щодо його удосконалення на прикладі підприємства малого бізнесу.

Для досягнення зазначеної мети роботи було поставлено такі **завдання**:

- дослідити економічну сутність і проаналізувати та систематизувати підходи до класифікації доходів і витрат операційної діяльності підприємств малого бізнесу;

- вивчити порядок законодавчого регулювання бухгалтерського обліку на малих підприємствах, проаналізувати нормативну базу та спеціальну літературу з обліку доходів та витрат операційної діяльності;
- дослідити та охарактеризувати стан організації та методіку процесу обліку доходів та витрат операційної діяльності на ТОВ «Бравопорт»;
- розглянути практику відображення доходів та витрат операційної діяльності у фінансовій звітності суб'єкта малого бізнесу;
- охарактеризувати стан управління доходами та витратами операційної діяльності підприємства;
- надати пропозиції щодо напрямків вдосконалення обліку доходів та витрат операційної діяльності підприємств малого бізнесу.

Об'єктом дослідження є процес обліку доходів та витрат операційної діяльності підприємства малого бізнесу.

Предметом дослідження є комплекс теоретичних, методичних та практичних аспектів, що стосуються обліку доходів та витрат операційної діяльності підприємства малого бізнесу.

Методи дослідження. В процесі написання роботи були використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Методи теоретичного узагальнення та порівняння були застосовані для розкриття сутності поняття «доходи» та «витрати», та формулювання висновків щодо проблем і напрямків удосконалення їх обліку. Історичний та логічний методи були використані при розгляді рахунків бухгалтерського обліку, які використовуються для обліку доходів та витрат операційної діяльності. Крім згаданих методів, у процесі написання роботи були застосовані: методи індукції та дедукції, метод спостереження, діалектичний метод, метод причинно-наслідкового зв'язку, здійснювався аналіз та синтез інформаційної бази, а також використано графічний спосіб подачі інформації.

Інформаційною базою для написання роботи послужили такі джерела як нормативні документи, монографічні дослідження, наукові праці зарубіжних і вітчизняних вчених, матеріали науково-практичних конференцій, періодичних

та спеціалізованих видань, дані інформаційних ресурсів мережі Інтернет, а також фактичні дані обліку і звітності ТОВ «Бравопорт», в яких відображено питання обліку доходів та витрат операційної діяльності.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що в процесі написання роботи було розглянуто та узагальнено основні положення нормативно-правових актів, спеціальну літературу з теми дослідження, а також запропоновано пропозиції щодо вдосконалення процесу облікового забезпечення управління доходами та витратами від операційної діяльності підприємств малого бізнесу.

Практичне значення одержаних результатів. Основні результати дослідження можуть бути використані у діяльності суб'єктів господарювання і полягають у конкретних рекомендаціях з удосконалення облікового забезпечення управління доходами та витратами операційної діяльності підприємств малого бізнесу для ефективного прийняття рішень.

Апробація результатів дослідження. За результатами дослідження було опубліковано статтю на тему «Передумови звітування про доходи і витрати підприємств малого бізнесу» у збірнику наукових статей студентів «Облік і оподаткування в підприємництві» Частина 1. К.: Київ.нац.-торг.економ.ун-т. 2020. С. 185-190.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА МАЛОГО БІЗНЕСУ

1.1. Економічна сутність та класифікація доходів та витрат операційної діяльності підприємства малого бізнесу

Оцінка ефективності діяльності будь-якого підприємства залежить від правильності організації обліку та інформаційних систем, що забезпечують задоволення внутрішніх та зовнішніх користувачів необхідною для прийняття рішень інформацією. Це вимагає постійного вдосконалення фінансового та управлінського обліку, враховуючи й облік доходів і витрат, що можливе в межах дослідження їх теоретичного та практичного аспектів.

Доходи та витрати є важливими економічними категоріями, адже вони мають вирішальний вплив на фінансові результати діяльності підприємства. Вони займають вагоме місце в управлінні підприємством, їх використовують для визначення цінової політики, для оцінки ефективності діяльності шляхом зіставлення, для оцінки рівня технології та організації виробництва тощо.

Якщо підприємство отримує дохід, і розмір цього доходу перевищує понесені витрати, то це свідчить про те, що воно є фінансово спроможним. Отримання доходів також свідчить про те, що продукція підприємства користується попитом, а значить відповідає запитам ринку і має свого споживача, що є показником успішності діяльності підприємства.

Науковці з усього світу досліджували й відображали категорію дохід в найрізноманітніших її аспектах. На сьогодні, дослідження категорії «дохід» в основному ґрунтується на поглибленні теоретичних і методичних аспектів формування, розподілу та використання доходу на рівні окремих господарюючих суб'єктів. Термін «дохід підприємства» широко висвітлюють в своїх публікаціях багато сучасних вчених, зокрема: Ф.Ф. Бутинець, В.В. Сопко, С.Ф. Голов, В.І. Блонська, Т.Г. Камінська, Н.М. Шмиголь, Ю.В. Борисейко,

Н.М. Ткаченко та інші. Сутність поняття «дохід» з точок зору різних науковців наведено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Визначення поняття «дохід» у науковій літературі

Автор(и)	Визначення поняття
Сопко В.В. [59]	Дохід – валовий приплив економічної вигоди протягом звітного періоду, який виникає у процесі звичайної діяльності підприємства. Коли ці припливи сприяють збільшенню власного капіталу, окрім збільшення, яке пов'язане з внесками акціонерів, то його називають прибутком, коли зменшенню – то збитком
Подольчук О.А. [43]	Дохід – надходження економічних вигод, що нараховані і підлягають отриманню або отримані в результаті виробничо-фінансової та комерційної діяльності підприємства
Шмиголь Н.М. [72]	Дохід підприємства – це збільшення економічних вигід внаслідок надходження активів і погашення зобов'язань, що приводить до зростання капіталу організації, за винятком внесків учасників (власників майна), та отримане внаслідок використання в господарському процесі залучених для цього економічних ресурсів та конкурентних переваг в умовах прийняттого рівня підприємницького ризику
Камінська Т.Г. [20]	Доходами організації визнаються збільшення економічних вигод протягом звітного періоду внаслідок надходження активів і / або підвищення їх вартості, і (або) зменшення зобов'язань, які приводять до збільшення капіталу організації, за винятком внесків власників
Вознюк Г., Загороднюк А. [17, с. 363]	Дохід – це різниця між виторгом з реалізації продукції, робіт та послуг і вартістю матеріальних витрат на виробництво та збут цієї продукції; Також, дохід розглядають як грошові або матеріальні цінності, отримані від виробничої, комерційної, посередницької та іншої діяльності (виторг)
Сідун В.А. [57, с. 382]	Дохід підприємства – це виторг з реалізації продукції, послуг та виконання робіт без урахування податку на додану вартість та акцизного збирання
Блонська В.І. [3]	Дохід підприємства – це надходження, одержані внаслідок його господарської діяльності за певний період часу у вигляді конкретних економічних вигод, отриманих внаслідок використання у господарському процесі залучених для цього економічних ресурсів в умовах прийняттого рівня підприємницького ризику

На основі проведеного дослідження трактування поняття «дохід підприємства» можна зробити висновок щодо основних його характеристик:

- дохід підприємства являє собою один із видів фінансових результатів його господарської діяльності за певний період;
- цей фінансовий результат характеризує надходження економічних вигод;

– економічні вигоди, що формують дохід підприємства, визначаються їх обсягом у грошовій формі.

Найпоширенішим серед сучасних економістів стало визначення поняття «дохід підприємства» як суми виручки від реалізації продукції і майна, а також від здійснення позареалізаційних операцій. Але дохід підприємства містить такі притаманні йому елементи, як отримана орендна плата (під час надання основних засобів в оренду), роялті (отримані підприємством платежі за використання його інноваційного або програмного продукту, торгової марки тощо), дивіденди та відсотки зі сформованого підприємством портфеля фінансових інвестицій у цінні папери сторонніх організацій тощо, тому очевидно, що поняття «дохід підприємства» потрібно розглядати ширше, ніж «виручка від продажу продукції (робіт, послуг)» [40].

Найбільш вдалим, на нашу думку, є визначення, що наводять Сопко В.В., Шмиголь Н.М. та Камінська Т.Г. Їхні трактування сутності доходу враховують положення, що наводиться в законодавстві та окреслюють характерні особливості даного поняття.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначає П(С)БО 15 «Дохід». Його норми стосуються підприємств, організацій та інших осіб незалежно від форм власності. Згідно п. 5 цього П(С)БО, дохід – збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена [45].

Важливим є питання класифікації доходів підприємства. Відповідно до п. 7 П(С)БО 15 «Дохід» визнані доходи класифікують у бухгалтерському обліку за такими групами: дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); інші операційні доходи; фінансові доходи; інші доходи.

Крім того, в сучасній науковій літературі наводять класифікації за різними класифікаційними ознаками (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Класифікація доходів підприємства

Джерело: складено на основі [9, 21, 34, 60, 64].

Щодо сутності поняття витрати, в сучасній економічній літературі серед науковців-економістів загалом переважає одностайність. Так, більшість серед них характеризує витрати як вартість ресурсів, використаних підприємством для здійснення господарської діяльності. Тракткування поняття витрат за різними науковими джерелами наведено у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Визначення поняття «витрати» у науковій літературі

Автор(и)	Визначення поняття
Бутинець Ф.Ф. [5]	Витрати: 1) витрат, як грошового вираження суми ресурсів, використаних з певною метою; 2) витрат, як економічного показника роботи підприємства, що характеризує суму витрат понесених в процесі господарської діяльності
Сопко В.В. [58]	Витрати виникають при витрачанні грошових коштів на закупку матеріальних цінностей
Голов С.Ф. [6]	Витрати – це кошти підприємства, пов'язані з формуванням потрібних ресурсів та їх використанням
Дерій В.А. [11]	Витрати – повністю або частково використані у процесі господарсько-фінансової діяльності підприємства запаси, необоротні активи, трудові й інтелектуальні ресурси, а також зменшення (погашення) зобов'язань підприємства перед бюджетом, кредиторами
Рудніченко Є.М. [56]	Витрати відображають зміну майна (зміни активів) і використовуються при розрахунку фінансових результатів та обліку виробничої собівартості продукції
Нападовська Л.В. [35]	Витрати – зменшення економічної вигоди протягом звітного періоду або збільшення зобов'язань підприємства, що веде до зменшення капіталу
Череп А.В. [68]	Витрати – економічна категорія, що відображає вартість матеріальних, трудових і інформаційних ресурсів та технологічного обслуговування процесу виробництва при створенні продукції
Турило А.М., Кравчук Ю.Б. [63]	Витрати – це вартісне вираження абсолютної величини застосовано-споживаних ресурсів, необхідних для здійснення виробничо-господарської діяльності підприємства і досягнення ним поставленої мети

Отже, вагомий внесок у формування системи ведення обліку витрат підприємств зробило чимало науковців, серед них: Л.В. Нападовська, В.В. Сопко, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, А.В. Череп та інші. Деякі науковці, окрім терміну витрати, виділяють як окрему категорію – затрати. Одностайності серед вчених щодо використання цих термінів на сьогодні немає. На нашу думку, поняття затрати є окремою категорією, яку більш доцільно використовувати в цілях управлінського обліку. Як зазначає Нападовська Л.В., затрати – це вартісний вираз використаних у процесі діяльності підприємства матеріальних,

трудових, фінансових та інших ресурсів [35]. Попри це, на законодавчому рівні закріплено лише термін «витрати».

Методологічні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначаються П(С)БО 16 «Витрати». Згідно з цим П(С)БО, витрати – це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, яке призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені [46].

В науковій літературі можна знайти різні підходи щодо класифікації витрат за певними ознаками. Для цілей фінансового і управлінського обліку, на нашу думку, доречно застосовувати наступну класифікацію витрат (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Класифікація витрат підприємства для цілей бухгалтерського та управлінського обліку

Класифікаційна ознака	Види витрат
За елементами витрат	<ul style="list-style-type: none"> – матеріальні витрати; – витрати на оплату праці; – відрахування на соціальні заходи; – амортизація; – інші витрати
За відношенням до виробничого процесу	<ul style="list-style-type: none"> – основні; – накладні
За способами віднесення до собівартості	<ul style="list-style-type: none"> – прямі; – непрямі
За відношенням до звітного періоду	<ul style="list-style-type: none"> – витрати минулого періоду; – витрати поточного періоду; – витрати майбутнього періоду
За центрами відповідальності	<ul style="list-style-type: none"> – витрати виробництва; – витрати цеху; – витрати дільниці; – витрати функціональних служб
За ступенем залежності від обсягів діяльності	<ul style="list-style-type: none"> – змінні; – постійні
За складом витрат	<ul style="list-style-type: none"> – одноелементні; – комплексні
За доцільністю	<ul style="list-style-type: none"> – продуктивні; – непродуктивні

Закінчення табл. 1.3

Класифікаційна ознака	Види витрат
За включенням до собівартості	– витрати, що включаються до собівартості; – витрати діяльності
За рівнем залежності від прийняття рішення	– релевантні; – нерелевантні
Витрати на одиницю продукції.	– граничні; – середні
За рівнем контрольованості	– контрольовані; – неконтрольовані
За видами діяльності	– операційної; – фінансової; – інвестиційної
За статтями калькуляції	– визначається підприємством самостійно

Джерело: складено на основі [5, 14, 16, 26, 55, 73].

Відповідно до П(С)БО 16 «Витрати», визнані витрати класифікують у бухгалтерському обліку за такими групами: собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг); адміністративні витрати; витрати на збут; інші операційні витрати; фінансові витрати; інші витрати [46].

Будь-яка класифікація відповідає певній меті і, зокрема, надання допомоги керівництву підприємства в прийнятті правильних управлінських рішень. Для цього відповідна класифікація витрат і доходів використовується в управлінському обліку. Адже кожен менеджер, приймаючи рішення, має знати, до яких змін в витратах і доходах вони призведуть.

1.2. Концептуальні засади обліку доходів та витрат операційної діяльності підприємства малого бізнесу

Огляд нормативно-правової бази є важливим, тому що функціонування будь-якого господарюючого суб'єкта залежить від вимог чинного законодавства, що регулює правові та економічні відносини підприємства як з державою, так і з іншими підприємствами та організаціями тощо.

Нормативні документи, що стосуються ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності на підприємствах малого бізнесу в Україні поділяються на ті, що використовуються всіма суб'єктами господарювання (незалежно від розміру) та ті, що використовуються лише малими підприємствами (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Нормативні документи, що стосуються ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності на підприємствах малого бізнесу в Україні

Нормативні документи, що регламентують систему бухгалтерського обліку в Україні	Нормативні документи, що регламентують бухгалтерський облік в Україні лише на малих підприємствах
1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996; 2. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО та П(С)БО); 3. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ); 4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій та розроблена до нього Інструкція по застосуванню від 30.11.1999 № 291; 5. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку від 29.12.2000 № 356; 6. Порядок подання фінансової звітності від 28.02.2000 № 419	1. НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» від 22.02.2000 № 39; 2. Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих і середніх підприємств (МСФЗ для МСП); 3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва від 19.04.2001 № 186; 4. Методичні рекомендації із застосування регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами від 25.06.2003 № 422; 5. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами від 15.06.2011 № 720

Джерело: складено на основі [66].

Таким чином, на законодавчому рівні в Україні, з одного боку, передбачено єдине нормативне регулювання для всіх підприємств, а з іншого боку, відбувається певна його диференціація відповідно до розмірів підприємства [66].

Питання визначення групи, до якої належить підприємство є важливим з огляду на те, що воно впливає на ведення обліку та вибір форм фінансової звітності, обов'язковість застосування МСФЗ та оприлюднення фінансової звітності тощо.

Критерії віднесення підприємств до мікропідприємств, малих, середніх та великих підприємств для цілей бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності зазначено в ст. 2 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Розподіл відбувається залежно від балансової

вартості активів, чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та середньої кількості працівників (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Класифікація підприємств згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»

Тип підприємства	Критерії визначення типу підприємства		
	Балансова вартість активів, євро	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), євро	Середня кількість працівників, осіб
Мікропідприємства	до 350 тис.	до 700 тис.	до 10
Малі	до 4 млн	до 8 млн	до 50
Середні	до 20 млн	до 40 млн	до 250
Великі	понад 20 млн	понад 40 млн	понад 250

Джерело: складено на основі [50].

Під час визначення категорії, до якої належить підприємство, використовуються показники, які на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, повинні відповідати щонайменше двом із наведених у таблиці критеріїв. Якщо підприємство за показниками річної фінансової звітності протягом двох років поспіль не відповідає певній з категорій (мікропідприємств, малих, середніх або великих підприємств), то таке підприємство належатиме до однієї з трьох інших категорій [53].

Крім того, критерії віднесення підприємств до малих зазначені в ст. 55 Господарського кодексу України. Цими критеріями є середня чисельність працівників та річний дохід від будь-якої діяльності (табл. 1.6).

Таблиця 1.6

Класифікація підприємств згідно Господарського кодексу України

Критерії	Підприємства			
	Мікропідприємства	Малі	Середні	Великі
Середня кількість працівників, осіб	≤ 10	≤ 50	Інші суб'єкти господарювання	>250
Річний дохід від будь-якої діяльності, млн євро	≤ 2	≤ 10		>50

Джерело: складено на основі [7].

Дані критерії використовувались для цілей бухгалтерського обліку до моменту введення критеріїв класифікації в Закон України «Про бухгалтерський

облік та фінансову звітність в Україні». Попри це, зазначена класифікація залишається чинною і використовується, зокрема для цілей Податкового кодексу України (для встановлення тривалості документальних перевірок) тощо.

Критерії впроваджені в Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» з 01.01.2018 року, повністю відповідають вимогам Директиви 2013/34/ЄС. Імплементация цієї Директиви має забезпечити співставність показників діяльності підприємств різних країн для цілей користувачів фінансової звітності і, зокрема, інвесторів. Як наслідок, це має сприяти залученню інвестицій, зокрема іноземних, що стає досить актуальним для малих підприємств в сучасних умовах. Крім того, Директива 2013/34/ЄС вводить окремі переваги для мікро- і малих підприємств та не виключає можливість враховувати національні особливості бухгалтерського обліку.

У Директиві 2013/34/ЄС визначено комплекс положень, що насамперед спрямовані на підвищення довіри громадськості до звітності суб'єктів господарювання на основі вдосконалення процесів її складання (розкриття порівнюваної і еквівалентної інформації у фінансовій звітності; забезпечення її вірогідності; підвищення прозорості платежів на користь державних органів; усунення потенційної можливості для ухилення від виконання вимог до розкриття інформації; запобігання відмиванню грошей тощо). Одночасно переслідуються завдання скорочення кількості адміністративних процедур, покращення умов для здійснення підприємницької діяльності та зниження витрат на фінансову звітність, особливо для малого та середнього підприємництва, а також сприяння їхньої інтернаціоналізації. Це має сприяти транскордонним інвестиціям, стимулювати економічне зростання та створення нових робочих місць в Європі [24].

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи та витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначені у П(С)БО 15 «Дохід», П(С)БО 16 «Витрати», а також у НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність». НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність»

є основним стандартом для мікро- і малих підприємств, адже у ньому визначено зміст і форму фінансової звітності для цих підприємств.

Звітність для мікро- і малих підприємств є скороченою, адже, на відміну від повної, складається лише з двох звітів — Балансу (форми № 1-м і № 1-мс) і Звіту про фінансові результати (форми № 2-м і № 2-мс).

Інші П(С)БО малі підприємства також застосовують, але з урахуванням вимог НП(С)БО 25. Тому, бухгалтерський облік доходів здійснюється відповідно до П(С)БО 15 «Дохід», а витрат – П(С)БО 16 «Витрати». Особливістю для підприємств, які є платниками податку на прибуток та застосовують НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність», є те що вони не визначають суми відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань відповідно до П(С)БО 17 «Податок на прибуток».

Крім того, підприємства малого бізнесу можуть самостійно обирати який план рахунків бухгалтерського обліку застосовувати: або загальний, або спрощений. Спрощений план рахунків розроблений спеціально для малих підприємств, що мало б полегшити для них ведення обліку, заповнення регістрів, складання спрощених форм звітності. Пропри це, спрощений план рахунків має ряд недоліків: рахунки занадто узагальнені, що в подальшому обмежує спектр корисної інформації, що може бути використана управлінським персоналом; трудомісткість порівняно з загальним не зменшилась; обмежені можливості співставлення інформації з іншими суб'єктами господарювання тощо.

Крім національних стандартів, суб'єкти господарювання мають можливість застосовувати міжнародні стандарти. Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначено критерії підприємств, для яких використання міжнародних стандартів є обов'язковим. Інші підприємства можуть обирати міжнародні стандарти на власний розсуд. Для малих підприємств передбачено окремий стандарт – Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих і середніх підприємств (МСФЗ для МСП).

Малі підприємства, що використовують МСФЗ для МСП складають повний комплект фінансових звітів. Адже, у п. 1 розд. IV НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» зазначено, що підприємства, які для складання фінансової звітності застосовують МСФЗ для МСП, використовують форми звітів, затверджені цим стандартом [36]. Це вказує на те, що використання МСФЗ для МСП, на відміну від НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність», не дозволяє використовувати скорочену за показниками фінансову звітність у складі «Балансу» та «Звіту про фінансові результати», а лише визначає деякі відмінності у веденні обліку малими підприємствами. Тому регламентація обліку відповідно до МСФЗ для МСП визначає належність суб'єкта малого підприємництва до категорії малих підприємств, які ведуть облік, за загальною системою обліку і звітності [66]. Визначення поняття «доходи» та «витрати» в МСФЗ для МСП за суттю відповідають тим, що наведені в національних стандартах.

Податковим кодексом України (ПКУ) регламентуються загальні засади оподаткування в Україні. Суб'єктам малого бізнесу ПКУ дозволяє обрати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності – це особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності [42].

Для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством. Для обрахунку об'єкта оподаткування платник податку на прибуток використовує дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності щодо доходів, витрат та фінансового результату до оподаткування [62].

Методичні рекомендації із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами №422 та №720 визначають систему реєстрів, порядок і спосіб реєстрації та узагальнення інформації в них для накопичення даних і складання фінансової звітності.

Питання обліку на малих підприємствах, зокрема доходів та витрат, регулюється широким колом нормативних документів, окремі з яких наведені в дод. Б.

Крім нормативної бази та законодавчих документів, в процесі написання роботи було опрацьовано спеціальну літературу з теми дослідження. Науковці розглядають особливості організації обліку на підприємствах малого бізнесу. Визначають особливості вибору системи оподаткування, переваги та недоліки різних форм та способів організації бухгалтерського обліку, складнощі у застосуванні різних планів рахунків. Окремі автори розглядають процес управління витратами та доходами з використанням методів управлінського обліку. Так, були проаналізовані праці наступних авторів: Н.В. Хоча [66], І.М. Белова [2], О.А. Топоркова [62], О.Г. Радева [54], О.В. Фоміна [65] та інші. Більш детальний огляд спеціальної літератури щодо обліку доходів та витрат операційної діяльності підприємств малого бізнесу наведений в дод. В.

Проведений аналіз нормативної бази та спеціальної літератури за темою дослідження дозволив визначити концептуальні засади обліку доходів і витрат операційної діяльності на підприємствах малого бізнесу.

Висновки за розділом 1

Висвітлення теоретичних основ обліку доходів та витрат операційної діяльності підприємства малого бізнесу дозволяє зробити наступні висновки:

1. Підприємства малого бізнесу є найбільш поширеною формою господарювання в сучасній економіці різних країн світу. Через обмежені ресурси процес обліку для підприємств малого бізнесу не повинен бути трудомістким та обтяжливим, вимагати значних витрат на фінансову звітність.

Основними об'єктами обліку на таких підприємствах є доходи та витрати, а процес управління ними є дуже важливим.

2. Для підприємств малого бізнесу передбачені окремі нормативні документи з питань обліку та звітування. Це пов'язано з потребою спрощення та полегшення облікового процесу на таких підприємствах. Зменшення кількості адміністративних процедур і полегшення процесу звітування для мікро- та малих підприємств вимагає і Директива 2013/34/ЄС. Для мікро- та малих підприємств на національному рівні передбачено застосування окремого НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність», при цьому норми інших П(С)БО теж залишаються обов'язкові до застосування. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи та витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначені у П(С)БО 15 «Дохід», П(С)БО 16 «Витрати». Альтернативним є використання МСФЗ для МСП, що дозволяє підвищити порівнюваність та рівень довіри інвесторів до інформації про діяльність підприємства, що наведена у фінансовій звітності. Проте, процес обліку із застосуванням МСФЗ для МСП, порівняно з П(С)БО, є набагато складнішим і ресурсозатратнішим. Виходячи з цього, нормативна база для малих підприємств потребує подальшого вдосконалення.

3. У результаті огляду спеціальної літератури було визначено, що багато науковців розглядають питання застосування різних підходів до організації обліку на підприємствах малого бізнесу. Визначають особливості вибору системи оподаткування, переваги та недоліки різних форм та способів організації бухгалтерського обліку, складнощі у застосуванні різних планів рахунків. Відповідні питання потребують подальшого дослідження, зокрема через вихід підприємств на зарубіжні ринки та необхідність реалізації вимог Директиви 2013/34/ЄС в Україні.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТОВ «БРАВОПОРТ»

2.1. Організація фінансового обліку доходів та витрат операційної діяльності підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) «Бравопорт», на матеріалах якого виконано роботу, є юридичною особою, яка зареєстрована за адресою: вул. Гагаріна, буд. 22, оф. 2, м.Бровари, Київська обл.

Вид економічної діяльності – діяльність у сфері проводового електрозв'язку.

Компанія «Бравопорт» є одним з лідерів на ринку Інтернет послуг міста Бровари. Стабільно працюючи на ринку комунікаційних послуг, компанія постійно збільшує свій технічний потенціал за рахунок використання сучасних телекомунікаційних технологій, розширює мережу клієнтів.

Компанія провадить діяльність, яка пов'язана з наданням телекомунікаційних послуг, Інтернету; монтаж, налагодження, обслуговування локальних комп'ютерних мереж; закупівля, адаптація, налагодження устаткування і програмного продукту.

Керівництво діяльністю підприємства здійснюється директором. Директор призначається на посаду та звільняється з неї на підставі рішення Зборів учасників ТОВ «Бравопорт». З директором укладається контракт, в якому визначаються права і обов'язки і відповідальність директора, умови його матеріального забезпечення і звільнення з займаної посади з урахуванням гарантій передбачених законодавством України.

Директор підзвітний зборам учасників, організовує виконання їх рішень і не має права приймати рішення, обов'язкові для учасників підприємства. Контроль за діяльністю директора здійснюється Засновниками.

Права та обов'язки працівників підприємства визначаються правилами внутрішнього розпорядку підприємства, що затверджуються директором, а

також посадовими інструкціями працівників підприємства відповідно до чинного законодавства.

Організаційна структура підприємства (рис. 2.1) являє собою сукупність взаємопов'язаних організаційних одиниць, що виконують визначені функції.

Рис. 2.1. Організаційна структура ТОВ «Бравопорт»

Джерело: складено за даними підприємства.

Розподіл повноважень в компанії:

- на комерційний відділ покладено завдання розробки і планування маркетингових програм, організація закупівель і логістики, компанії, аналіз господарської діяльності, проведення маркетингових досліджень і т.ін.;
- на технічний відділ покладено завдання забезпечення безперебійної та якісної роботи з надання інтернет послуг і технічної підтримки;
- на монтажний відділ покладено завдання підключення клієнтів до мережі;
- на головного бухгалтера покладено забезпечення ведення бухгалтерського обліку, дотримуючись єдиних методологічних засад, встановлених Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», з урахуванням особливостей діяльності підприємства і технології оброблення облікових даних. Він організовує роботу бухгалтерської служби, контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій.

ТОВ «Бравопорт» складає і подає фінансову звітність малого підприємства за формою передбаченою НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність». Фінансова звітність за останні 5 років розміщена в дод. Г.

Організація обліку на малому підприємстві, як і на будь-якому іншому, повинна бути направлена на забезпечення застосування найбільш ефективних облікових процедур. Введення бухгалтерського обліку на ТОВ «Бравопорт» здійснюється відповідно до розробленої облікової політики.

На нашу думку, в наказі про облікову політику ТОВ «Бравопорт» достатньо повно розкрито усі необхідні аспекти ведення бухгалтерського обліку. Передбачено автоматизовану форму обліку, що ґрунтується на використанні національних стандартів та застосування загального плану рахунків бухгалтерського обліку. Наказ про облікову політику ТОВ «Бравопорт» наведено в дод. Д.

Для правильної організації обліку доходів і витрат підприємства, в обліковій політиці ТОВ «Бравопорт» зазначено умови визнання доходів і витрат, розмежування доходів і витрат за класифікаційними групами.

Доречним було б визначити підходи до висвітлення і наступних моментів:

- перелік та склад змінних і постійних загальновиробничих витрат;
- бази розподілу загальновиробничих витрат;
- об'єкт калькулювання.

Теоретичні засади бухгалтерського обліку на підприємстві складають Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», національні стандарти бухгалтерського обліку, інструкції та положення.

Ведення бухгалтерського обліку на ТОВ «Бравопорт» здійснюється з використанням автоматизованої форми обліку на основі програми «1С: Підприємство 8.3» конфігурації «Бухгалтерія для України», яка налаштована відповідно до вимог підприємства. При цьому всі зведені документи складають в автоматизованому режимі, а первинна документація на звичайних бланках або бланках суворої звітності в ручному режимі.

Програма має високу гнучкість та адаптивність конфігурацій для потреб обліку діяльності різних підприємств. Можна відзначити основні переваги програми: порівняно з паперовим обліком зменшується і полегшується обсяг роботи, завдяки доступу до мережі інтернет є можливість віддаленого ведення обліку, надана можливість працівникам інших відділів вносити дані, які використовуються бухгалтерією та інші. Таким чином, використання автоматизованої форми бухгалтерського обліку допомагає підприємству значно полегшити роботу бухгалтерії і дозволяє максимізувати ефективність та швидкість облікового процесу. До основних недоліків програми можна віднести її дороговизну, що особливо стосується малого бізнесу.

ТОВ «Бравопорт» перебуває на загальній системі оподаткування та зареєстрована платником податку на додану вартість (ПДВ). Основними податками, які сплачує підприємство є податок на прибуток та ПДВ.

Оскільки, основною метою діяльності підприємства є одержання прибутку, важливе значення має аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства. Для оцінки загального рівня і динаміки фінансових результатів ТОВ «Бравопорт» розглянемо показники за п'ять останніх роки (2015-2019 роки) за даними Звіту про фінансові результати (дод. Е). Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2019 році становив 4307,9 тис. грн, що є на 2775,1 тис. грн більше ніж у 2015 році і на 1039,3 тис. грн більше ніж у 2018 році. Тенденція до зростання доходу у досліджуваному періоді є позитивною. Щодо витрат, то найбільшу частку в їх структурі займає собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) і у 2019 році становила 2438,8 тис. грн. Цей показник також має тенденцію до зростання, на 1344 тис. грн порівняно з 2015 роком і на 446,9 тис. грн – з 2018 роком. Оскільки за 2019 рік загальна сума доходів зросла дещо більше, ніж загальна сума витрат, то фінансовий результат зазнав незначних позитивних змін. У 2019 році сума прибутку становила 219,4 тис. грн, що на 11,7% більше ніж у 2018 році. На структуру і розмір доходів та витрат, а отже і фінансових результатів,

впливають такі фактори як: обсяг надання послуг, середня ціна послуг, середня собівартість послуг.

Показники фінансової стійкості та платоспроможності наведені в дод. Ж, а показники рентабельності – в дод. К.

Підсумовуючи результати загального аналізу на ТОВ «Бравопорт», можна зазначити, що протягом періоду з 2015 по 2019 роки підприємство діяло ефективно та отримувало прибуток.

2.2. Методика обліку доходів та витрат операційної діяльності підприємства

На ТОВ «Бравопорт» для ведення бухгалтерського обліку керівництвом було обрано застосовувати загальний план рахунків. На практиці більшість малих підприємств з поміж загального і спрощеного планів рахунків, обирають саме загальний. Для обліку доходів та витрат використовуються два класи рахунків: 7 «Доходи і результати діяльності» та 9 «Витрати діяльності». Розглянемо як узгоджуються рахунки цих класів (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Узгодження рахунків обліку доходів і витрат операційної діяльності підприємства

Вид діяльності	Господарська операція	Рахунки обліку	
		Доходи	Витрати
Операційна	Реалізація товарів, робіт, послуг	701, 702, 703, 704	90, 91, 92, 93
Інша операційна	Первісне визнання та зміна вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	710	940
	Реалізація іноземної валюти	711	942
	Реалізація інших оборотних активів	712	943
	Операційна оренда активів	713	-
	Операційна курсова різниця	714	945
	Штрафи, пені, неустойки	715	948
	Списання активів та їх наступне відшкодування	716	946, 947
	Списання заборгованості та формування резервів	717	944
	Інші	718, 719	949, 941

Джерело: складено на основі [19].

Для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг, а також про суму знижок, наданих покупцям, та про інші вирахування з доходу призначено рахунок 70 «Доходи від реалізації», а для узагальнення інформації про інші доходи від операційної діяльності підприємства – рахунок 71 «Інший операційний дохід».

За кредитом рахунків відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом - суми непрямих податків (податку на додану вартість, акцизного збору та інших зборів (обов'язкових платежів)) та списання в порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати».

Відповідно до основного виду діяльності ТОВ «Бравопорт» у робочому плані рахунків для обліку доходів від реалізації передбачено лише рахунок 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг», а для обліку собівартості реалізації використовується тільки рахунок 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг». Порівняння типової кореспонденції рахунків бухгалтерського обліку з кореспонденцією, що застосовує підприємство щодо господарських операцій з реалізації послуг наведено в дод. Л.

Кореспонденція рахунків з реалізації послуг на ТОВ «Бравопорт» майже у всьому відповідає типовій. Виключенням є те, що для обліку попередньої оплати не використовується рахунок 681 «Розрахунки за авансами одержаними». Замість нього застосовується рахунок 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями». Це забезпечує полегшення ведення обліку, але веде до викривлення інформації у фінансовій звітності підприємства. Така заміна не відповідає правилам Інструкції № 291 [19]. Рахунок 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» є активним, і його сальдо відображає заборгованість покупців та замовників за одержані продукцію (роботи, послуги). Але через заміну, яку застосовує підприємство, можливе кредитове сальдо, що відображає заборгованість самого підприємства. Тому, для уникнення помилок, рекомендується для обліку попередньої оплати використовувати саме рахунок 681 «Розрахунки за авансами одержаними».

Первинними документами, що підтверджують надходження доходів від реалізації та інших операційних доходів є акт виконаних робіт (наданих послуг), виписка банку, рахунок-фактура, довідки та розрахунки бухгалтерії тощо.

Оскільки основним видом діяльності ТОВ «Бравопорт» є надання телекомунікаційних послуг, Інтернету, тому на практиці споміж інших первинних документів найчастіше складають договори про надання послуг та акти наданих послуг.

Договір про надання послуг оформляється відповідно до норм цивільного законодавства та повинен містити такі реквізити, як: предмет договору; права та обов'язки сторін; терміни та умови виконання; вартість послуг; реквізити сторін.

Акт наданих послуг підтверджує факт надання послуг. Цей документ повинен містити обов'язкові реквізити первинних документів, передбаченні п. 2 ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [69]. Акт наданих послуг складається у двох екземплярах, по одному для кожної з сторін. Податкові органи в актах перевірок часто звертають увагу на зміст акта наданих послуг, який має містити інформацію щодо змісту та обсягу господарської операції (деталізація отриманих послуг, загальна вартість), одиницю виміру господарської операції (гривня тощо) [23].

Оскільки ТОВ «Бравопорт» зареєстроване як платник податку на додану вартість, воно складає та реєструє податкові накладні. Адже податкова накладна – податковий документ, що підтверджує виникнення податкового зобов'язання у платника податку в зв'язку з продажем товарів, робіт, послуг і одночасно підтверджує право на податковий кредит у покупця – платника податку у зв'язку з придбанням таких товарів, робіт, послуг [8].

Граничні строки реєстрації податкових накладних та розрахунку коригування до таких податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних становлять:

- для податкових накладних/розрахунків коригування до податкових накладних, складених з 1 по 15 день (включно) календарного місяця – до останнього дня (включно) місяця, в якому вони були складені;
- для податкових накладних/розрахунків коригування до податкових накладних, складених з 16 по останній день (включно) календарного місяця – до 15 числа (включно) місяця, наступного за місяцем, в якому вони були складені [18].

З метою впорядкувати рух документів і своєчасно отримувати первинні документи, які служать підставою для записів у бухгалтерському обліку на підприємстві встановлюється графік документообігу. У такому графіку зазначаються дати створення або отримання від інших підприємств документів, прийняття їх до обліку, передачі в обробку та до архіву. На ТОВ «Бравопорт» процес документообігу організовує головний бухгалтер.

Схема документообігу у вигляді оперограми на прикладі податкової накладної наведена у дод. М.

Облік витрат від операційної діяльності в першу чергу асоціюється з собівартістю. Для обліку собівартості реалізації послуг на ТОВ «Бравопорт» використовується рахунок 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг».

Крім того для обліку витрат від операційної діяльності використовуються рахунок 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності». За дебетом рахунків 9 класу відображаються суми витрат, за кредитом – списання суми витрат у кінці звітного року або щомісяця на рахунок 79 «Фінансові результати». Кореспонденція рахунків з обліку витрат операційної діяльності на ТОВ «Бравопорт» майже повністю відповідає типовій і наведена в дод. Н.

Особливістю обліку собівартості послуг на ТОВ «Бравопорт» є те, що рахунки 23 «Виробництво» і 91 «Загальновиробничі витрати» не застосовуються. Собівартість наданих послуг акумулюється відразу на рахунку 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг».

Але це є неправильним, адже понесені при наданні послуг виробничі витрати потрібно акумулювати на рахуну 23 «Виробництво», а вже потім списувати на рахунок 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг». Інакше, неможливо буде правильно визначити виробничу собівартість послуг.

Первинних документів, що підтверджують витрати операційної діяльності на підприємстві є безліч, серед них можна виділити розрахунок амортизації, лімітно - забірну картку, накладну - вимогу на відпуск, рахунок - фактуру, таблиць обліку використання робочого часу, розрахунково - платіжну відомість, довідки та розрахунки бухгалтерії тощо.

Отже, для уникнення викривлення інформації у фінансовій звітності підприємства ТОВ «Бравопорт» рекомендується дотримуватись правил Інструкції № 291 та забезпечити застосування рахунків 681 «Розрахунки за авансами одержаними», 23 «Виробництво» та 91 «Загальновиробничі витрати».

2.3. Відображення у звітності підприємства доходів та витрат операційної діяльності

Завершальним етапом фінансового обліку є процес складання фінансової звітності, що являє собою систему узагальнюючих показників, які характеризують діяльність підприємства за певний період. Дані звітності слугують інформаційною базою аналізу результатів діяльності підприємства. На основі цих даних керівництво може робити висновки про ефективність діяльності підприємства в минулому, і завдяки чому оцінювати перспективи майбутнього розвитку.

Склад, зміст, вимоги до фінансової звітності регламентуються Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Для мікропідприємств та малих підприємств передбачено окремий НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність». Ці підприємства мають перевагу перед середніми і великими підприємствами, адже вони складають фінансовий звіт за скороченою формою

показників, яка включає Баланс (ф.1-м, ф.1-мс) і Звіт про фінансові результати (ф.2-м, ф.2-мс).

Особливістю використання МСФЗ для МСП є те, що у ньому не передбачено скороченої форми складання фінансової звітності, у ньому визначено лише певні особливості обліку, що можуть бути використані малими і середніми підприємствами [33, 54]. Тому, малі підприємства, які за власним рішенням або через інші причини використовують МСФЗ для МСП, повинні подавати фінансову звітність в повному складі. Отже, фінансова звітність для суб'єктів малого підприємництва може складатись за такими формами (рис. 2.2).

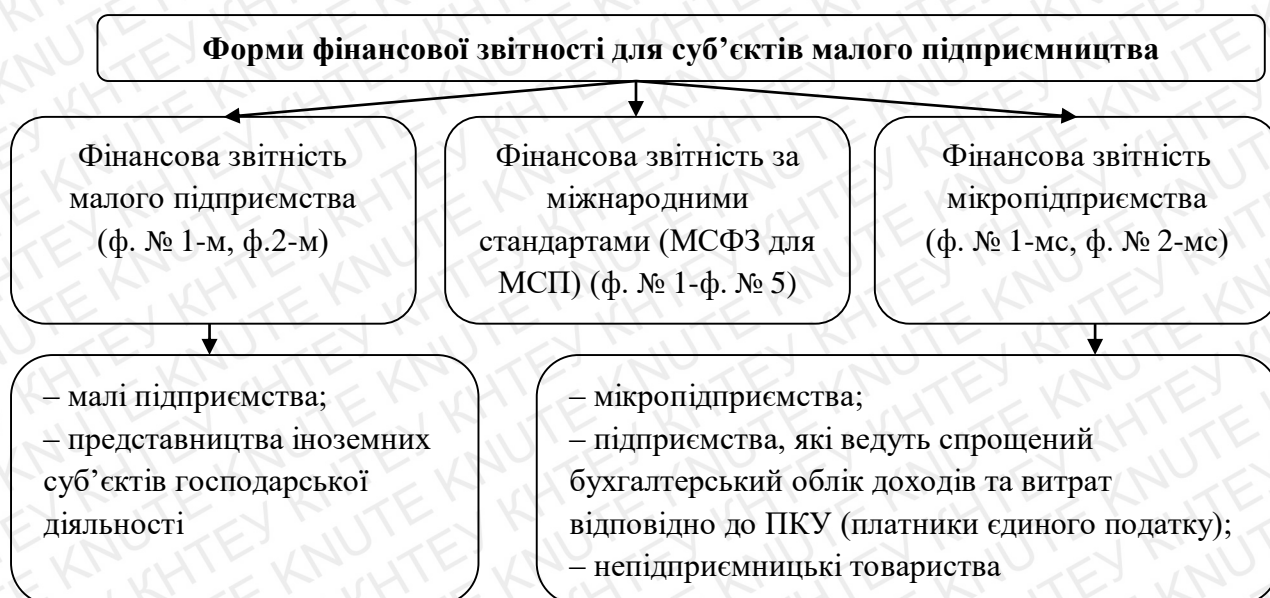

Рис. 2.2. Форми фінансової звітності малого підприємства

Джерело: складено на основі [37, 50].

Слід зазначити, що підприємства, які належать до мікропідприємств – не мають права подавати фінансову звітність малого підприємства (ф.1-м, ф.2-м), а підприємства, які належать до малих підприємств – не мають права подавати фінансову звітність мікропідприємства (ф.1-мс, ф.2-мс), але вони можуть подавати повний комплект звітності відповідно до НП(С)БО 1.

Фінансова звітність ТОВ «Бравопорт» складена відповідно до НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» і налічує дві форми: Баланс (ф.1-м) та Звіт про фінансові результати (ф.2-м), під загальною назвою

Фінансова звітність малого підприємства. Структура фінансової звітності малого підприємства наведена на рис. 2.3.

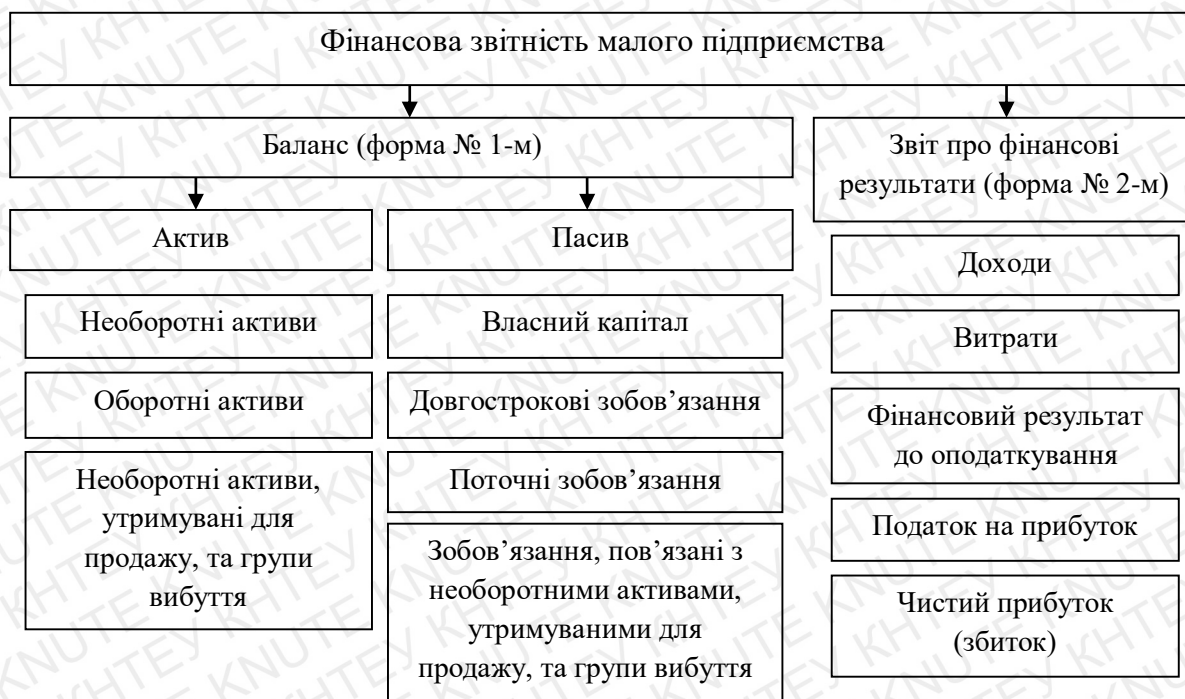

Рис. 2.3. Структура і зміст фінансової звітності малого підприємства

Джерело: складено на основі [37].

Баланс за формою №1-м за своєю структурою є подібним до форми № 1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) і відображає на певну дату активи, зобов'язання і власний капітал підприємства.

Натомість, Звіт про фінансові результати (форма № 2-м) значно відрізняється від форми № 2 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід). Він є простіший у складанні, але менш деталізований.

До органів статистики (Державної служби статистики України) ТОВ «Бравопорт» згідно з вимогами чинного законодавства подає річну фінансову звітність не пізніше 28 лютого наступного за звітним року. Фінансова звітність складається в тисячах гривень з одним десятинним знаком. Крім того, фінансова звітність подається органам управління, власникам, податковим органам тощо.

До Державної податкової служби платники податку на прибуток разом із відповідною податковою декларацією подають фінансову звітність у порядку,

передбаченому для подання податкової декларації (п. 46.2 ПКУ). Така фінзвітність є додатком до Податкової декларації з податку на прибуток та її невід'ємною частиною. За відсутності фінансової звітності податкова декларація може бути не прийнята.

ТОВ «Бравопорт» до податкового органу подає наступну звітність:

- податкові декларації з податку на прибуток підприємства з терміном подання протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року;
- податкові декларації з податку на додану вартість з терміном подання протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця;
- податкові розрахунки сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку (форма №1-ДФ) з терміном подання протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу;
- звіти про суми нарахованої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення, допомоги, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування до органів доходів і зборів термін подання яких протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного періоду (місяця).

Інформації про доходи і витрати відображається у Звіті про фінансові результати. Результатом діяльності підприємства є або чистий прибуток, або збиток, який відповідно збільшує або зменшує величину власного капіталу підприємства.

У міжнародній практиці формат Звіту про фінансові результати не встановлений на законодавчому рівні, а передбачено лише перелік вимог до нього. На практиці використовуються дві форми звітності: багатоступенева та одноступенева. Одноступенева форма є зручнішою для підприємств, у яких фінансовий результат формується внаслідок лише основної (операційної) діяльності. Якщо підприємство веде фінансову та інші види діяльності, то в

такому випадку може застосовуватися багатоступеневий формат звіту про фінансові результати [4].

Залежно від варіанту подання інформації про витрати Звіт про фінансові результати (Звіт про прибутки та збитки) може бути складений за характером або функціями витрат. Звітність за характером витрат передбачає групування витрат за елементами, а звітність за функціями витрат – за видами діяльності, що передбачає визначення проміжних фінансових результатів. В Україні більшість підприємств, заповнюють багатоступеневий формат Звіту про фінансові результати, в якому витрати згруповано за функціями, малі підприємства складають одноступеневий формат вказаного звіту за характером витрат [71].

Однак, недоліком для малих підприємств щодо Звіту про фінансові результати (форма № 2-м) залишається те, що доходи фінансової та інвестиційної діяльності детально не розкриваються, а відображаються лише загальною сумою за статтею «Інші доходи». Це не дозволяє правильно оцінити результативність цих видів діяльності.

У 2019 році наказом МФУ від 31.05.19 р. № 226 було впроваджено зміни в деякі нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку, у тому числі і до НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність». Так, було змінено назву відповідного стандарту і форм фінансової звітності, а сам стандарт приведено у відповідність до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Також, у форму № 1-м було додано новий показник «Нематеріальні активи» (рядки 1000-1002), який раніше входив у статтю «Основні засоби». Наразі в статті «Нематеріальні активи» відображаються окремо первісна та залишкова вартість нематеріальних активів, а також нарахована сума накопиченої амортизації.

Отже, фінансова звітність слугує основним джерелом інформації для власників і керівництва про ефективність діяльності підприємства. На основі цих даних приймаються рішення для досягнення цілей підприємства.

Податкова та статистична звітність подаються у відповідні органи для забезпечення визначення достовірності нарахування та сплати податків та для оцінки стану та розвитку економіки держави і планування макроекономічних показників відповідно.

Висновки за розділом 2

На основі проведеного дослідження організації, методики обліку та відображення у звітності доходів та витрат операційної діяльності ТОВ «Бравопорт» можна зробити наступні висновки:

1. ТОВ «Бравопорт» провадить діяльність у сфері проводового електрозв'язку (надає послуги доступу до мережі Інтернет). Протягом досліджуваного періоду підприємство отримувало прибуток, який за останній рік збільшився. Цьому посприяло збільшення чистого доходу від реалізації, яке за темпами випереджало зростання витрат підприємства. Підприємство займає лідерські позиції у м. Бровари, постійно прагне до подальшого розвитку і значну увагу приділяє обліку витрат і доходів. Бухгалтерський облік ґрунтується на використанні національних стандартів і загального плану рахунків та передбачає застосування автоматизованої форми обліку. Підприємство перебуває на загальній системі оподаткування, є платником ПДВ. На підприємстві розроблена власна облікова політика, що враховує особливості його діяльності.

2. На підприємстві в цілому задовільний стан організації обліку доходів та витрат операційної діяльності. Первинними документами, які являються підставою для відображення доходів і витрат від операційної діяльності є акт наданих послуг, виписка банку, рахунок-фактура, розрахунок амортизації, розрахунково - платіжна відомість, довідки та розрахунки бухгалтерії тощо. Проте фінансовий облік ведеться з порушення рекомендацій національних нормативних документів, зокрема Інструкції № 291. Для забезпечення точності і уникнення викривлень облікової інформації на ТОВ «Бравопорт»

рекомендується виправити деякі положення методики обліку. Необхідно забезпечити застосування рахунків 681 «Розрахунки за авансами одержаними», 23 «Виробництво» та 91 «Загальновиробничі витрати». Адже це є правильним з методологічної точки зору ведення бухгалтерського обліку.

3. ТОВ «Бравопорт» складає фінансову звітність малого підприємства, яка налічує дві форми: баланс і звіт про фінансові результати. Для розкриття інформації про доходи, витрати та фінансові результати на ТОВ «Бравопорт» використовується «Звіт про фінансові результати» (форма №2-м), який заповнюється на основі аналітичних даних рахунків 7 і 9 класів. Даний звіт використовується керівництвом підприємства для управління доходами і витратами, оскільки він дозволяє оцінити результати діяльності підприємства, порівнювати їх із плановими чи загальноринковими показниками. Фінансова звітність подається до статистичних та податкових органів. Строки подачі відповідають чинному законодавству. До податкових органів ТОВ «Бравопорт» також подає податкову звітність у вигляді податкових декларацій, основою для складання яких є дані фінансового обліку і звітності. Попри все, звітність для малих підприємств передбачає меншу деталізацію інформації про неопераційні доходи та витрати у порівнянні з середніми та великими підприємствами. Це може пояснюватись недостатньою розповсюдженістю фінансових та інвестиційних операцій в Україні.

РОЗДІЛ 3

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ ТА ВИТРАТАМИ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТОВ «БРАВОПОРТ»

3.1. Характеристика стану управління доходами та витратами операційної діяльності підприємства

Управління доходами і витратами є одним з найважливім та найскладніших питань, що постають перед керівництвом підприємства. Ефективність діяльності, в першу чергу залежить від грамотно організованої системи обліку на підприємстві. Завдяки постійним удосконаленням обліку підприємство зможе визначати джерела збільшення доходів та зменшення витрат, що сприятиме зростанню прибутку підприємства в перспективі.

Малим підприємствам притаманні ряд недоліків, таких як обмеженість ресурсів для залучення висококваліфікованих працівників, слабка захищеність від контролюючих органів, обмеженість кількості працівників тощо. Попри це, для них характерні висока гнучкість та пристосовуваність до зовнішніх впливів, що є особливо актуально в період кризи.

З огляду на загальну невизначеність щодо термінів подолання пандемії COVID-19 та масштабів її впливу на світову економіку та, зокрема, економіку України, організація бізнес-простору та його складових у 2020 році буде здійснюватись з урахуванням впливу коронавірусу в коротко і довгостроковому періоді [13, 15]. Отже, через вплив пандемії COVID-19 організація бухгалтерського обліку неминуче підлягає змінам.

Ефективність стану управління доходами і витратами підприємства характеризується розміром його фінансового результату. Розмір прибутку залежить від багатьох факторів як внутрішнього, так і зовнішнього характеру. Найважливішими внутрішніми факторами є обсяг діяльності, стан та ефективність використання ресурсів підприємства, рівень доходів та витрат, ефективність цінової та асортиментної політики. Серед зовнішніх факторів

виділяють рівень цін на споживчі товари, податкова політика держави, кон'юнктура ринку [61].

Для посилення конкурентних позицій підприємство має гнучко та ефективно реагувати на зміни ринкового середовища. Використання сильних сторін компанії та позитивних чинників зовнішнього середовища забезпечить нарощування конкурентних переваг. Натомість необхідно також здійснювати заходи для подолання негативних чинників, що можуть впливати на підприємство. До заходів, що мають допомогти підприємству в посиленні конкурентних переваг на ринку можна віднести: розроблення гнучкої цінової політики, розширення асортименту продукції (послуг), стимулювання продажів з використанням комплексу маркетингових заходів тощо.

Для оцінки стану управління доходами та витратами операційної діяльності ТОВ «Бравопорт» необхідно провести аналіз ефективності операційної діяльності (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

**Показники ефективності операційної діяльності
ТОВ «Бравопорт» за 2017-2019 роки**

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Абсолютне відхилення	
				2018 р.	2019 р.
Дохід від реалізації продукції, тис. грн	2 496,8	3 268,6	4 307,9	771,8	1 039,3
Витрати операційної діяльності, тис. грн	2 151,0	3 029,1	4 018,3	878,1	989,2
Прибуток від операційної діяльності, тис. грн	345,8	239,5	289,6	-106,3	50,1
Операційна рентабельність, %	13,85	7,33	6,72	-6,5	-0,6
Рентабельність операційних витрат, %	16,08	7,91	7,21	-8,2	-0,7
Витратовіддача, %	116,08	107,91	107,21	-8,2	-0,7
Рівень операційних витрат, %	86,15	92,67	93,28	6,5	0,6

Джерело: складено автором.

Для вимірювання ефективності діяльності підприємства найчастіше використовують показники рентабельності. Операційна рентабельність показує розмір прибутку від операційної діяльності, що припадає на одну гривню доходу від реалізації продукції. Натомість рентабельність операційних витрат показує скільки прибутку від операційної діяльності припадає на 1 грн

понесених витрат операційної діяльності. На підприємстві спостерігається тенденція до зменшення цих показників, що свідчить про зменшення ефективності діяльності. Щоправда в 2019 році порівняно з 2018 роком зменшення є незначним.

Показник витратовіддачі дозволяє визначити величину доходу від реалізації, що припадає на 1 грн витрат операційної діяльності. Рівень операційних витрат є показник обернений до витратовіддачі і показує величину витрат в розрахунку на 1 грн доходу від реалізації. За даними аналізу на підприємстві показник витратовіддачі зменшується, а рівень операційних витрат зростає, що є негативною тенденцією. Дані зміни викликані різним темпом росту витрат і доходів, що призвело до зменшення розміру прибутку підприємства у 2018 та 2019 роках, порівняно з 2017 роком. Тож, за результатами аналізу можна дійти висновку, що на підприємстві управління доходами і витратами ведеться на слабкому рівні.

На ТОВ «Бравопорт» для покращення ефективності діяльності потрібно приділяти увагу резервам підвищення доходів та зниження витрат. Для підвищення рівня доходів необхідно розглядати можливість удосконалення засобів виробництва шляхом модернізації обладнання, впровадження нової техніки, надбань науково технічного прогресу тощо. Використання нових технологій як наслідок має призвести до нарощування обсягів реалізації за рахунок покращення якості послуг та зменшення витрат, шляхом економії ресурсів підприємства.

Через можливі карантинні обмеження у пересуванні, працівники бухгалтерії можуть не дістатись до своїх робочих місць в офісі компанії, і як наслідок роботи з бухгалтерського обліку можуть зазнавати збоїв. В таких умовах на підприємстві має бути організована можливість працювати віддалено. Ефективна дистанційна робота бухгалтерської служби полягає в організації віддалених робочих місць бухгалтерів з усіма необхідними технічними засобами та програмним забезпеченням. Наразі проблема більшості підприємств полягає в тому, що доступ до бухгалтерських програм є лише на

робочому місці в приміщенні компанії. В цьому питанні на малих підприємствах процес організації роботи дистанційної бухгалтерії є простішим для вирішення, ніж для середніх та великих підприємств. Підприємства великих розмірів мають великий штат бухгалтерів, як наслідок організація віддаленої роботи великої кількості людей викликає певні труднощі. Тому для безперебійної роботи бухгалтерської служби на ТОВ «Бравопорт» рекомендується створити умови та організувати її роботи в дистанційному режимі.

Важливим питанням залишається організації електронного документообігу як всередині підприємства, так і з контрагентами. Електронний документообіг вимагає наявності у підприємств електронного цифрового підпису (ЕЦП). На базовому підприємстві використання ЕЦП передбачено. За допомогою ЕЦП підписуються електронні документи, в т.ч. фінансова звітність підприємства. Отже, наведені рекомендації мають забезпечити ефективну роботу бухгалтерії в нових соціальних та економічних умовах. Положення щодо можливості організації дистанційної роботи бухгалтерії та електронного документообігу рекомендується включити до Наказу про облікову політику підприємства.

3.2. Удосконалення системи облікового забезпечення управління доходами та витратами операційної діяльності підприємства

Вкрай важливим для будь-якого підприємства, і тим паче малого, є прийняття швидких та зважених управлінських рішень. Дані фінансової звітності, що складена на основі бухгалтерського обліку, не можуть в повній мірі задовільнити потреби керівництва в корисній інформації для прийняття рішень. Тому важливо розуміти, що організація і використання управлінського обліку може надати перевагу підприємству над його конкурентами.

Оскільки ведення управлінського обліку на рівні законодавства не регулюється і організовується на підприємстві виключно за власним рішенням

керівництва, більшість керівників не розуміють його важливість і просто ігнорують. Натомість ведеться лише бухгалтерський облік, за даними якого складаються фінансова та податкова звітність. Інформаційна цінність яких для керівництва є нижчою, ніж дані які могли б бути надані в управлінській звітності, що включає специфічну інформацію та показники для конкретного підприємства.

Для організації управлінського обліку на підприємстві організовують окремий підрозділ або вводять окрему посаду бухгалтера з управлінського обліку. Натомість необхідно розуміти, що у малих підприємств відбувається постійна економія ресурсів, адже вони і так обмежені. Тому потрібно зважувати вигоди, які може отримати підприємства від управлінського обліку, з витратами, що можуть бути понесені на його організацію.

Отже, управлінський облік можна розглядати як систему інформаційного забезпечення управління, основною метою якої є оперативне задоволення постійно зростаючих інформаційних потреб менеджменту в прийнятті управлінських рішень щодо тактичних та стратегічних цілей підприємства [65].

Основною проблемою впровадження управлінського обліку на малих підприємствах, є кадрова проблема. Так, управлінські функції на малих підприємствах часто виконують не вузькопрофільні спеціалістами з управлінського обліку, а керівник і головний бухгалтер. Часто їм не вистачає знань, вмінь і навичок для оцінки стану підприємства та прийняття управлінського рішення щодо подальшої фінансово-господарської діяльності. Тому підбір керівного складу малого підприємства, а саме кваліфікованих фахівців, які обізнані в управлінському обліку є актуальним на сьогодні для малого бізнесу [1].

На ТОВ «Бравопорт» управлінський облік не ведеться. З метою задоволення потреб керівництва в корисній інформації, що включає в себе особливості діяльності підприємства, пропонуємо ввести до штату бухгалтера-аналітика, чи передати такі функції вже наявним працівникам. Приклад

розробленої посадової інструкції бухгалтера-аналітика з управлінського обліку наведено в дод. П.

Дані управлінського обліку стосуються не лише попередніх періодів, а й дозволяють приймати оперативні рішення на основі поточних показників та робити прогнозні розрахунки.

Основними об'єктами управлінського обліку є доходи, витрати та фінансові результати. Адже управлінський персонал насамперед цікавлять результативні показники.

Для покращення деталізації інформації що стосується обліку доходів від операційної діяльності, на ТОВ «Бравопорт» пропонується ввести субрахунки другого та третього порядку до рахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» (рис. 3.1).

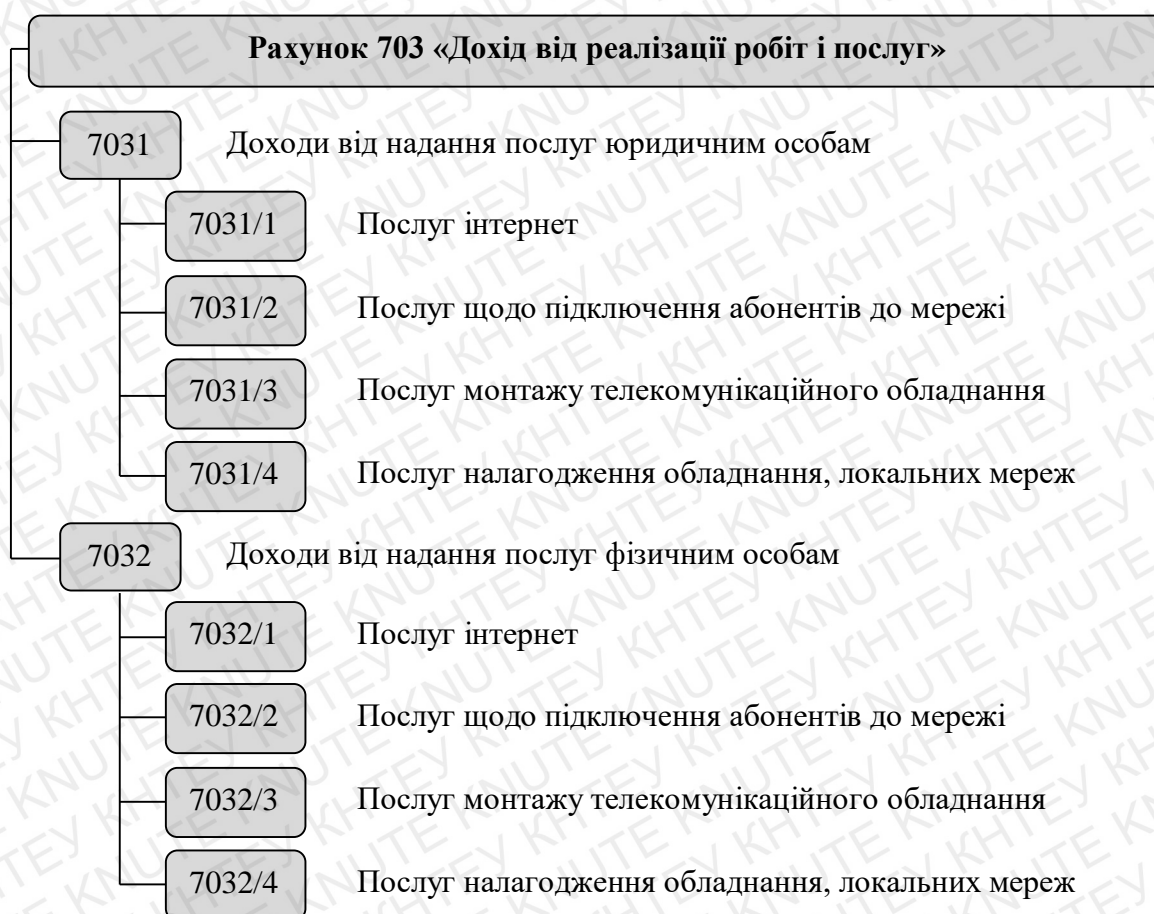

Рис. 3.1. Схема рахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» на ТОВ «Бравопорт»

Джерело: складено автором.

Можливе також розширення деталізації субрахунків за наявністю знижок, за швидкістю доступу до інтернету тощо. Наведені субрахунки мають забезпечити отримання додаткової аналітичної інформації і покращити розуміння структури доходів. Рахунки витрат також можуть бути деталізовані, наприклад для рахунку 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг» доречна аналітика за видами витрат з розподілом на постійні і змінні тощо.

Дана рекомендація дозволить покращити змістове наповнення інформаційної бази для ведення управлінського обліку на підприємстві, шляхом більшої деталізації інформації щодо отримуваних доходів та понесених витрат.

Велика увага в управлінському обліку приділяється витратам. Вони групуються за видами продукції, замовленнями, процесами, стадіями виробництва, центрами відповідальності, сферами діяльності тощо. Вся ця інформація застосовується для різних методів управління витратами. Процес раціонально керування витратами в періоди погіршення ринкових умов підвищує шанси підприємства на виживання. До основних методів управління витратами можна віднести: директ-костинг, стандарт-костинг, таргет-костинг, CVP-аналіз, LCC-аналіз тощо.

В Україні на багатьох підприємствах можна зустріти застосування такого методу як «директ-костинг». «Директ-костинг» представляє собою систему управлінського обліку, яка має за основу класифікацію витрат на змінні та постійні та включає в себе облік їх за видами, місцями виникнення й носіями, а також аналіз витрат і результатів для прийняття управлінських рішень. До переваг системи директ-костинг можна віднести те, що значну частину даних можливо отримати з регулярної звітності [10]. Складність викликає поділ витрат на змінні та постійні. Змінні витрати змінюються зі зміною обсягу виробництва (реалізації), а постійні витрати є сталими та не залежать від зміни обсягу виробництва (реалізації).

Одним із ключових показників методу «директ-костинг» є маржинальний дохід, що являє собою різницю між доходом від реалізації і змінними

витратами. Цей показник показує яка частина доходу від реалізації залишається на покриття постійних витрат і формування прибутку. Тому його ще називають «сума покриття». Чим вище рівень маржинального доходу, тим швидше відшкодовуються постійні витрати, і організація має можливість отримувати прибуток.

Управлінський звіт на основі методу «директ-костинг» повинен містити такі показники, як дохід від реалізації, змінні витрати, маржинальний дохід, постійні витрати та фінансовий результат. До складу змінних витрат на ТОВ «Бравопорт» пропонується віднести витрати сировини та матеріалів, МШП, паливо та електроенергію на технологічні цілі, інші витрати що безпосередньо залежать від обсягу надання послуг. До складу постійних витрат можна віднести нарахування заробітної плати адміністрації, відділу збуту та іншим працівникам, відрахування з цієї заробітної плати, оренда приміщень, охорона, зв'язок, знос основних засобів, інші постійні витрати.

Управлінський звіт ТОВ «Бравопорт» на основі методу «директ-костинг» наведена в табл. 3.2. Через відсутність на підприємстві розподілу витрат на змінні та постійні, звіт розроблено на підставі умовних даних та з використанням показників фінансової звітності.

Таблиця 3.2

**Управлінський звіт ТОВ «Бравопорт»
на основі методу «директ-костинг» за 2017 - 2019 роки**

Показник	2017 р.	2018 р.	2019 р.	
	Всього, тис. грн	Всього, тис. грн	Всього, тис. грн	На одиницю продукції, грн
Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2 496,8	3 268,6	4 307,9	170,00
Змінні витрати	1 096,5	1 294,7	1 585,2	62,56
Маржинальний дохід	1 400,3	1 973,9	2 722,7	107,44
Постійні витрати	1 054,5	1 734,4	2 433,1	-
Фінансовий результат	345,8	239,5	289,6	-

Джерело: складено автором.

Отже, за досліджуваний період на ТОВ «Бравопорт» значення маржинального доходу є достатнім для покриття постійних витрат і

забезпечення прибутку. Аналізуючи поведінку змінних та постійних витрат залежно від зміни обсягу виробництва (реалізації), можна оперативно приймати управлінські рішення для забезпечення прибутковості підприємства.

Використання методу калькулювання собівартості продукції за змінними витратами («директ-костинг») надає можливість здійснювати аналіз безбитковості підприємства (CVP-аналіз). Під точкою безбитковості розуміють такий дохід від реалізації і такий обсяг виробництва, що забезпечує покриття усіх витрат підприємства і отримання нульового прибутку [38]. Точка безбитковості може бути розрахована як у кількісному, так і в грошовому виразі. Точка безбитковості в кількісному виразі ($TБ_k$) розраховується за формулою:

$$TБ_k = \frac{\text{Постійні витрати}}{\text{Маржинальний дохід на одиницю продукції}} \quad (3.1)$$

Натомість, точка безбитковості в грошовому виразі ($TБ_r$) розраховується за допомогою формули:

$$TБ_r = \frac{\text{Постійні витрати}}{\text{Коефіцієнт маржинального доходу}} \quad (3.2)$$

Коефіцієнт маржинального доходу ($K_{мд}$) – це частка доходу, одержаного від реалізації, яка має забезпечувати покриття постійних затрат та одержання прибутку. Розрахунок цього показника здійснюється за допомогою формули:

$$K_{мд} = \frac{\text{Маржинальний дохід на одиницю продукції}}{\text{Дохід від реалізації на одиницю продукції}} \quad (3.3)$$

Розрахунок коефіцієнту маржинального доходу, точки безбитковості у кількісному та грошовому виразі для ТОВ «Бравопорт» у 2019 році наведений у табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Розрахунок точки безбитковості для ТОВ «Бравопорт» за 2019 рік

Показник	Значення
Дохід від реалізації на одиницю продукції, грн	170,00
Маржинальний дохід на одиницю продукції, грн	107,44
Постійні витрати, грн	2 433 100
Коефіцієнт маржинального доходу	0,63
Точка безбитковості в кількісному виразі, од.	22 646
Точка безбитковості в грошовому виразі, грн	3 849 841,77

Джерело: розраховано автором.

За даними розрахунку можна зробити висновки, що для забезпечення покриття всіх витрат ТОВ «Бравопорт» за рік має надати 22 646 послуг та отримати дохід від реалізації у сумі 3 849 841,77 грн. Послуги надані понад зазначий обсяг будуть приносити прибуток підприємству. За допомогою вказаних даних можна здійснювати планування обсягів діяльності для отримання бажаного прибутку.

Отримані у площині управлінського обліку аналітичні дані є повними і достатніми для оперативного реагування на коливання цін, для визначення оптимальної структури продажів, для вчасного виявлення і використання резервів мінімізації витрат [25].

Також, на базі ТОВ «Бравопорт» пропонується виділити центри відповідальності (дод. Р). Центр відповідальності на базовому підприємстві поділені на центри доходів і витрат. До центрів доходів віднесено комерційний відділ, а до центрів витрат – технічний та монтажний відділи.

Крім того, варто розглянути можливість застосування на ТОВ «Бравопорт» деяких методів стратегічного управлінського обліку, які допоможуть в визначенні та досягненні стратегічних цілей підприємства. Одним з методів стратегічного управлінського обліку є SWOT-аналіз.

SWOT-аналіз полягає у визначенні сильних та слабких сторін підприємства, а також основних загроз та можливостей розвитку [70]. SWOT-аналіз провадиться на основі експертних оцінок. Матрицю SWOT-аналізу для ТОВ «Бравопорт» відображено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Матриця SWOT-аналізу для ТОВ «Бравопорт»

Сильні сторони:	Слабкі сторони:
1. Сучасні технології підключення. 2. Диференційована цінова політика. 3. Висока швидкість і якість доступу до мережі Інтернет. 4. Стійке положення на ринку міста Бровари. 5. Наявність кваліфікованої робочої сили	1. Пасивна рекламна діяльність. 2. Цінове змагання з конкурентами постійно загрожує прибутку компанії. 3. Обмеженість фінансових ресурсів для подальшого розвитку. 4. Недостатній моніторинг громадської думки
Можливості розвитку:	Загрози розвитку:
1. Впровадження нових технологій надання послуг доступу до мережі Інтернет. 2. Розширення зони покриття (надання послуг). 3. Зростання потреби населення в послугах, що надаються компанією. 4. Зростання рівня життя населення, підвищення платоспроможності споживачів. 5. Можливість створення нових продуктів, для різних цільових аудиторій. 6. Впровадження рекламної кампанії для забезпечення впізнаваності бренду	1. Низький рівень розвитку комунікаційної інфраструктури. 2. Посилення рівня конкуренції. 3. Перенасичення існуючого сегменту ринку. 4. Виникнення потреб клієнтів в більш досконаліших послугах, технологіях

Джерело: складено автором.

За результатами SWOT-аналізу підприємству рекомендується:

1. Здійснити вихід на нові ринки для розширення клієнтської бази;
2. Використати рекламну кампанію з акцентом на прогресивність технологій для пошуку нових клієнтів;
3. Спланувати та здійснити заміну і реконструкцію зношеного обладнання для уникнення збоїв у роботі;
4. Впровадити можливість користувачам залишати свої відгуки і пропозиції, що допоможе збільшити задоволеність користувачів у наданих послугах.

Ці заходи допоможуть підприємству посилити свої сильні сторони, використати можливості розвитку, зменшити вплив загроз розвитку і слабких сторін.

Отже, впровадження управлінського обліку на малому підприємстві є важливим. Застосування різноманітних його методів допомагає у виборі

стратегії розвитку підприємства, забезпечує оцінку отриманих результатів, дозволяє аналізувати дані поточної діяльності, робити прогнози, визначати відхилення та робити відповідні коригування.

Висновки за розділом 3

На основі проведеного дослідження облікового забезпечення управління доходами та витратами операційної діяльності на ТОВ «Бравопорт» можна зробити наступні висновки:

1. Безперебійна робота підприємства в умовах невизначеності вимагає раціонально побудовану організацію обліку на підприємстві. Через вплив карантинних обмежень на ТОВ «Бравопорт» рекомендується впровадити дистанційну роботу відділу бухгалтерії з усім необхідним технічним і програмним забезпеченням. Доцільно використовувати прогресивні технології електронного документообігу з використанням електронного цифрового підпису.

2. Управління доходами та витратами операційної діяльності вимагає від підприємства гнучкого застосування різноманітних методів управлінського обліку. Відповідно на ТОВ «Бравопорт» існує необхідність у запровадженні управлінського обліку, введенні посади бухгалтера-аналітика з управлінського обліку. Для більшої деталізації даних про доходи та витрати від операційної діяльності пропонується впровадження додаткової аналітики. Це допоможе отримати корисну інформацію для прийняття рішень керівництвом компанії. Виділення центрів відповідальності щодо доходів та витрат на ТОВ «Бравопорт» дозволить визначити відповідальних осіб та забезпечить оперативне реагування та координацію дій у досягненні стратегічних цілей підприємства. Використання таких методів управлінського обліку, як директ-костинг та аналіз беззбитковості допоможуть підприємству планувати обсяг діяльності, який забезпечить отримання бажаного розміру прибутку.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження обліку доходів та витрат операційної діяльності підприємства малого бізнесу можна зробити наступні висновки:

1. Підприємства малого бізнесу є найбільш поширеною формою господарювання в сучасній економіці різних країн світу. Через обмежені ресурси процес обліку для підприємств малого бізнесу не повинен бути трудомістким та обтяжливим, вимагати значних витрат на фінансову звітність. Основними об'єктами обліку на таких підприємствах є доходи та витрати, а процес управління ними є дуже важливим.

2. Для підприємств малого бізнесу передбачені окремі нормативні документи з питань обліку та звітування. Це пов'язано з потребою спрощення та полегшення облікового процесу на таких підприємствах. Зменшення кількості адміністративних процедур і полегшення процесу звітування для мікро- та малих підприємств вимагає і Директива 2013/34/ЄС. Для мікро- та малих підприємств на національному рівні передбачено застосування окремого НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність», при цьому норми інших П(С)БО теж залишаються обов'язкові до застосування. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи та витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначені у П(С)БО 15 «Дохід», П(С)БО 16 «Витрати». Альтернативним є використання МСФЗ для МСП, що дозволяє підвищити порівнюваність та рівень довіри інвесторів до інформації про діяльність підприємства, що наведена у фінансовій звітності. Проте, процес обліку із застосуванням МСФЗ для МСП, порівняно з П(С)БО, є набагато складнішим і ресурсозатратнішим. Виходячи з цього, нормативна база для малих підприємств потребує подальшого вдосконалення.

3. У результаті огляду спеціальної літератури було визначено, що багато науковців розглядають питання застосування різних підходів до організації обліку на підприємствах малого бізнесу. Визначають особливості вибору системи оподаткування, переваги та недоліки різних форм та способів

організації бухгалтерського обліку, складнощі у застосуванні різних планів рахунків. Відповідні питання потребують подальшого дослідження, зокрема через вихід підприємств на зарубіжні ринки та необхідність реалізації вимог Директиви 2013/34/ЄС в Україні.

4. ТОВ «Бравопорт» провадить діяльність у сфері проводового електрозв'язку (надає послуги доступу до мережі Інтернет). Протягом досліджуваного періоду підприємство отримувало прибуток, який за останній рік збільшився. Цьому посприяло збільшення чистого доходу від реалізації, яке за темпами випереджало зростання витрат підприємства. Підприємство займає лідерські позиції у м. Бровари, постійно прагне до подальшого розвитку і значну увагу приділяє обліку витрат і доходів. Бухгалтерський облік ґрунтується на використанні національних стандартів і загального плану рахунків та передбачає застосування автоматизованої форми обліку. Підприємство перебуває на загальній системі оподаткування, є платником ПДВ. На підприємстві розроблена власна облікова політика, що враховує особливості його діяльності.

5. На підприємстві в цілому задовільний стан організації обліку доходів та витрат операційної діяльності. Первинними документами, які являються підставою для відображення доходів і витрат від операційної діяльності є акт наданих послуг, виписка банку, рахунок-фактура, розрахунок амортизації, розрахунково - платіжна відомість, довідки та розрахунки бухгалтерії тощо. Проте фінансовий облік ведеться з порушення рекомендацій національних нормативних документів, зокрема Інструкції № 291. Для забезпечення точності і уникнення викривлень облікової інформації на ТОВ «Бравопорт» рекомендується виправити деякі положення методики обліку. Необхідно забезпечити застосування рахунків 681 «Розрахунки за авансами одержаними», 23 «Виробництво» та 91 «Загальновиробничі витрати». Адже це є правильним з методологічної точки зору ведення бухгалтерського обліку.

6. ТОВ «Бравопорт» складає фінансову звітність малого підприємства, яка налічує дві форми: баланс і звіт про фінансові результати. Для розкриття

інформації про доходи, витрати та фінансові результати на ТОВ «Бравопорт» використовується «Звіт про фінансові результати» (форма №2-м), який заповнюється на основі аналітичних даних рахунків 7 і 9 класів. Даний звіт використовується керівництвом підприємства для управління доходами і витратами, оскільки він дозволяє оцінити результати діяльності підприємства, порівнювати їх із плановими чи загальноринковими показниками. Фінансова звітність подається до статистичних та податкових органів. Строки подачі відповідають чинному законодавству. До податкових органів ТОВ «Бравопорт» також подає податкову звітність у вигляді податкових декларацій, основою для складання яких є дані фінансового обліку і звітності. Попри все, звітність для малих підприємств передбачає меншу деталізацію інформації про неопераційні доходи та витрати у порівнянні з середніми та великими підприємствами. Це може пояснюватись недостатньою розповсюдженістю фінансових та інвестиційних операцій в Україні.

7. Безперебійна робота підприємства в умовах невизначеності вимагає раціонально побудовану організацію обліку на підприємстві. Через вплив карантинних обмежень на ТОВ «Бравопорт» рекомендується впровадити дистанційну роботу відділу бухгалтерії з усім необхідним технічним і програмним забезпеченням. Доцільно використовувати прогресивні технології електронного документообігу з використанням електронного цифрового підпису.

8. Управління доходами та витратами операційної діяльності вимагає від підприємства гнучкого застосування різноманітних методів управлінського обліку. Відповідно на ТОВ «Бравопорт» існує необхідність у запровадженні управлінського обліку, введенні посади бухгалтера-аналітика з управлінського обліку. Для більшої деталізації даних про доходи та витрати від операційної діяльності пропонується впровадження додаткової аналітики. Це допоможе отримати корисну інформацію для прийняття рішень керівництвом компанії. Виділення центрів відповідальності щодо доходів та витрат на ТОВ «Бравопорт» дозволить визначити відповідальних осіб та забезпечить

оперативне реагування та координацію дій у досягненні стратегічних цілей підприємства. Використання таких методів управлінського обліку, як директ-костинг та аналіз беззбитковості допоможуть підприємству планувати обсяг діяльність, який забезпечить отримання бажаного розміру прибутку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаменко М.В., Кулик О.В. Актуальність та напрями впровадження управлінського обліку для малих підприємств. Ефективна економіка. 2015. №5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4092>.
2. Белова І., Семенишена Н., Мельничук О. Генезис становлення облікової системи малих підприємств в Україні. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. Випуск 1-2. С. 26-48. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/36328/1/%D0%91%D0%B5%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf>.
3. Блонська В.І. Стратегія управління доходами торговельного підприємства в умовах розвитку ринкових відносин. Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. Львів: РВВ НЛТУ України, 2008. Вип. 18.6. С. 117-123. URL: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2008/18_6/117_Blonska_18_6.pdf.
4. Бондаренко О.М. Розвиток бухгалтерського обліку через застосування досвіду зарубіжних країн : дис. ГО «Львівська економічна фундація», 2017. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/32110/1/Bondarenko_Rozvytok_bukhhalterskoho_2017.pdf.
5. Бутинець Ф.Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : міжнар. зб. наук. праць. Сер. «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз». 2012. № 1 (22). С. 11-18.
6. Голов С.Ф. Управлінський облік: підручник. Київ: «Центр учбової літератури», 2018. 534 с.
7. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
8. Григоренко Ю.В. Особливості податкового обліку податку на додану вартість. Молодий вчений. 2016. №3(30). С. 64-69. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2016_3_19.pdf.

9. Гуріна Н.В. Економічна сутність доходів та їх класифікація: проблеми і шляхи вирішення. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2015. Вип. 12, Ч. 1. С. 203-205. URL: http://ir.nusta.edu.ua/bitstream/123456789/4825/1/4547_IR.pdf.

10. Гусев Р.В. Розвиток методів управління витратами на підприємстві. II Міжнародна студентська науково-практична конференція «Дорожня карта інформаційно-телекомунікаційної сфери». Збірка тез. Київ: ДУТ, 2020. С. 25-27. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/n_8478_36877760.pdf#page=25.

11. Дерій В.А. Витрати і доходи підприємств у системі обліку та контролю : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, «Економічна думка», 2009. 272 с.

12. Директива 2013/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26.06.2013. URL: <http://www.apu.com.ua/files/23345235325.pdf>.

13. Долбнева Д.В., Сподарик Т.І. Коронавірус та його вплив на організацію бухгалтерського обліку та аудиту. Матеріали конференцій МЦНД, 2020. С. 37-39. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/mcnd/article/view/2940>.

14. Дубей Ю.В. Оперативне і стратегічне управління витратами на промисловому підприємстві. Економічний вісник. 2017. № 1. С. 125-132. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2017_1_17.

15. Дутчак Р.Р., Дутчак В.Ф. Правове регулювання змін організації бухгалтерського обліку підприємства в період карантину проти коронавірусної хвороби (COVID-19). Облік, аналіз і контроль в стратегії розвитку економіки України: матеріали О-17 VI Міжнар. наук.-практ. конф. (25 квітня 2020 р). / відп. ред. В.В. Чудовець. Вип. 13. Ч. 1. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2020. С.127-129. URL: http://oia.lntu.edu.ua/files/_1_25_05_2020.pdf#page=127.

16. Дьордяй В.П., Макарович В.К. Класифікація операційних витрат підприємств енергорозподільчої галузі. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 17. С. 826-830. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/167.pdf>.

17. Економічна енциклопедія. У трьох томах. Т. 1 / за ред. С.В. Мочерного та ін. Київ : Вид. центр «Академія», 2002. 863 с.

18. Ільницька А.В. Аналіз основних змін у податковому законодавстві щодо податку на додану вартість. Молодий вчений. 2017. № 2(42). URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/2/61.pdf>.

19. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Мінфіну України від 30.11.1999 №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

20. Камінська Т.Г. Взаємозв'язок доходів і витрат як категорій оціночних характеристик руху капіталу в обліку. Науковий вісник НУБіП України : зб. наук. праць. Київ: Вид-во НУБіП України, 2010. Вип. 154. Ч. 3.

21. Карпенко Д.В. Облікова інтерпретація класифікації доходів підприємств ресторанного господарства. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. 2011. № 6(2). С. 278-284. URL: <http://journal.puet.edu.ua/files/journals/1/articles/235/public/235-902-1-PB.pdf>.

22. Карпенко Д.В. Сучасні підходи до трактування сутності категорії «дохід». Економіка Крима. 2013. № 1. С. 166-171. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econkr_2013_1_35.

23. Колоша Д.І. Облік і аудит послуг в управлінні інформаційно-видавничою компанією. Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту: теорія, методологія, організація: тези доповідей учасників XVII Всеукраїнської студентської наукової конференції. Київ : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2019. С. 355-341. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/4607/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%88%D0%B0.pdf>.

24. Король С.Я. Директива 2013/34/ЄС: досвід імплементації в національне законодавство. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Серія. Економічні науки, 2020, № 2 (109), С. 115-128. URL: http://zt.knteu.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2654&catid=289&lang=uk.

25. Курган Н.В., Кіпренко Н.В. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на малих підприємствах України. Управління розвитком, 2016. № 2. С. 6–11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2016_2_3.

26. Левицька І.О. Управлінський облік і аудит витрат на постачання та передачу електричної енергії енергопостачальних компаній України дис. канд. ек. наук: 08.00.09. Київ, 2015. 294 с.

27. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності: наказ Мінфіну України від 11.04.2013 №476. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0476201-13>.

28. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку : наказ Мінфіну України від 29.12.2000 № 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00>.

29. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: наказ Мінфіну України від 25.06.2003 № 422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0422201-03>.

30. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: наказ Мінфіну України від 15.06.2011 № 720. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0720201-11>.

31. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Мінфіну України 28.03.2013 №433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13>.

32. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: наказ Мінфіну України від 27.06.2013 №635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13>.

33. Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_063.

34. Молодець А.Я., Петраковська О.В. Доходи підприємства: сутність та класифікація. 2020. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/4917/1/1%20%2859%29.pdf>.

35. Нападовська Л.В. Управлінський облік: підручник для вузів. Київ: КНТЕУ, 2010. 648 с.

36. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Мінфіну України від 07.02.2013 №73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

37. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: наказ Мінфіну України від 25.02.2000 № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>.

38. Одінцова Т.М., Невмержицька О.В., Чаус І.В. СVP-аналіз як інструмент управління фінансовими результатами підприємства. Фінансовий простір. 2013. № 1. С. 90-95. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2013_1_20.

39. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/fin/pssg/pds_vsmm_2010-2019.xlsx.

40. Панченкова Ю.В., Зеленська О.Г. Економічна суть доходів основної діяльності промислового підприємства. Науковий вісник НЛТУ України, 2011. №21. С. 239–247.

41. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу та господарських операцій підприємств та організацій, затверджений: наказ Мінфіну України від 30.11.1999 №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.

42. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

43. Подолянчук О.А. Облік доходів сільськогосподарських підприємств: теорія та практика: монографія. Вінниця: ТД «Едельвейс і К», 2010. 272 с.

44. Подолянчук О.А. Організація обліку суб'єктів малого підприємництва. Ефективна економіка, 2017. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5536>.

45. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: наказ Мінфіну України від 29.11.1999 № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.

46. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ Мінфіну України від 31.12.1999 № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

47. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: наказ Мінфіну України від 28.12.2000 №353. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>.

48. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: наказ Мінфіну України від 24.05.1995 № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.

49. Порядок подання фінансової звітності: постанова Кабміну України від 28.02.2000 №419. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF>.

50. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

51. Про затвердження спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку: наказ Мінфіну України від 19.04.2001 № 186. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01>.

52. Про облікову політику: лист Мінфіну України від 21.12.2005 №31-34000-10-5/27793. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2779201-05>.

53. Про розгляд звернення: лист Мінфіну України від 04.07.2019 № 35210-01-2/17297. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF19052.html.

54. Радева О., Лукіна Д. Впровадження МСФЗ для складання звітності на малих та середніх підприємствах. Вектори розвитку науки і бізнесу в глобальному середовищі: тренди та перспективи. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. С. 174-176. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/36560>.

55. Радіонова Н.Й. Класифікація витрат підприємства як інструмент управління. Вісник економіки транспорту і промисловості, 2018. № 64. С. 74-80. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/11951/1/20190109_402.pdf.

56. Рудніченко Є.М. Механізм управління накладними затратами в системі формування фінансових результатів промислових підприємств : дис. канд. екон. наук : 08.06.01. Хмельницький, 2006. 207 с.

57. Сідун В.А., Пономарьова Ю.В. Економіка підприємства: навч. посібн. Київ: Центр навч. літ-ри, 2003. 436 с.

58. Сопко В.В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. 3-е вид., перероб. і доп. Київ: КНЕУ, 2000. 578 с.

59. Сопко В.В., Завгородній В.П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник. Київ: КНЕУ, 2004. 411 с.

60. Стефанович Н., Костенко О. Підходи щодо сутності і класифікації доходів. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації : міжнар. зб. наук. праць, 2014. Вип. 2. С. 120-123. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/16840/1/%d0%a1%d1%82%d0%b5%d1%84%d0%b0%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b8%d1%87%20%d0%9d..pdf>.

61. Сябер Є.О. Фактори формування прибутку підприємства. Молодий вчений. 2018. № 6. С. 431–435. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/6/95.pdf>.

62. Топоркова О.А., Ткач В.М., Шмерук І.А. Нормативно-правове регулювання малого бізнесу в Україні. Економічна кібернетика: шлях до цифрової економіки : зб. наук. пр. за матеріалами Всеукр. наук-практ. інтернет-конф., м. Дніпро, (1–2 берез. 2019 р.). Дніпро, 2019. С. 64–69. URL: <http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/11769/1/Toporkova%20.pdf>.

63. Турило А.М., Кравчук Ю.Б., Турило А.А. Управління витратами підприємства: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 120 с.

64. Фірко Н.Б. Економічна суть та класифікація доходів підприємства: теоретичний аспект URL: <http://masters.donntu.org/2013/iem/tihonovskaya/library/article3.pdf>.

65. Фоміна О.В. Управлінський облік у торгівлі : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 468 с. URL: <https://knute.edu.ua/file/MjExMzA=/624a6d7d9a739851810eef1d42fb84ce.pdf>.

66. Хоча Н.В. Нормативно-правове забезпечення облікової системи малих підприємств. Глобальні та національні проблеми економіки, 2015. Вип. 5. С. 1048-1053. URL: <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/213.pdf>.

67. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

68. Череп А.В. Управління витратами підприємств харчової промисловості в ринкових умовах господарювання : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. док. екон. наук. Київ, 2008. С.13.

69. Чудовець В.В., Завадська Н.П. Особливості документального оформлення та обліку маркетингових послуг. Облік, аналіз і аудит: виклики інституціональної економіки: тези доповідей V міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 6 жовтня 2018 року). Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2018. 260 с. URL: http://oia.lntu.edu.ua/files/Sasha/Tezy_6_10_2018.pdf#page=107.

70. Швечиков Б.Р. Застосування SWOT-аналізу (на прикладі ТОВ «АВІ Україна»). Збірник наукових праць ЛОГОС, 2020. С. 62-63, URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/view/2662/2549>.

71. Шевчук О.А. Відображення фінансової діяльності у звітності підприємства в умовах її гармонізації до міжнародних вимог. Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету, 2014. Вип. 22(2). С. 269-274. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ZnpPdatu_2014_22%282%29__53.

72. Шмиголь Н.М. Економічна суть доходів та доходності в системі управління підприємством. Держава та регіони : наук.-виробн. журнал. Сер.: Економіка та підприємництво. Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2009. № 7. С. 221-225.

73. Янчева Л.М., Янчев А.В., Кирильєва Л.О. Облік та аудит витрат підприємств ресторанного господарства: управлінський аспект : монографія. Х. : Видавець Іванченко І.С., 2017. 262 с. URL: <https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/906/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F.pdf>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

Загальні показники діяльності підприємств в Україні за 2015-2019 роки

Показник	2019 р.	2018 р.	2017 р.	2016 р.	2015 р.
Загальна кількість підприємств, од	380597	355877	338256	306369	343440
Кількість малих підприємств, од	362328	339374	322920	291154	327814
Частка малих підприємств у загальній кількості, %	95,2	95,4	95,5	95,0	95,5
Загальна кількість зайнятих на підприємствах працівників, тис. осіб	6407,5	5959,5	5812,9	5801,1	5889,7
Кількість зайнятих на малих підприємствах працівників, тис. осіб	1746,6	1641	1658,9	1591,7	1576,4
Частка малих підприємств у загальній кількості, %	27,3	27,5	28,5	27,4	26,8
Загальний обсяг реалізованої продукції підприємств, млн. грн	9639730,6	9206049,5	7707935,2	6237535,2	5159067,1
Обсяг реалізованої продукції малих підприємств, млн. грн	1839875,9	1766150,4	1482000,7	1177385,2	937112,8
Частка малих підприємств у загальній кількості, %	19,1	19,2	19,2	18,9	18,2

Джерело: складено на основі [39].

Таблиця А.2

Кількість підприємств, зайнятість, обсяг реалізованої продукції за розміром підприємства за 2019 рік

Показник		Підприємства				
		Усього	Великі	Середні	Малі	з них мікро-підприємства
Кількість підприємств	одиниць	380 597	518	17 751	362 328	313 380
	%	100	0,14	4,66	95,20	82,34
Кількість зайнятих працівників	тис. осіб	6 407,5	1 608,3	3 052,6	1 746,6	778,3
	%	100	25,10	47,64	27,26	12,15
Обсяг реалізованої продукції	млн.грн	9 639 730,6	3 631 415,3	4 168 439,4	1 839 875,9	612 370,4
	%	100	37,67	43,24	19,09	6,35

Джерело: складено на основі [39].

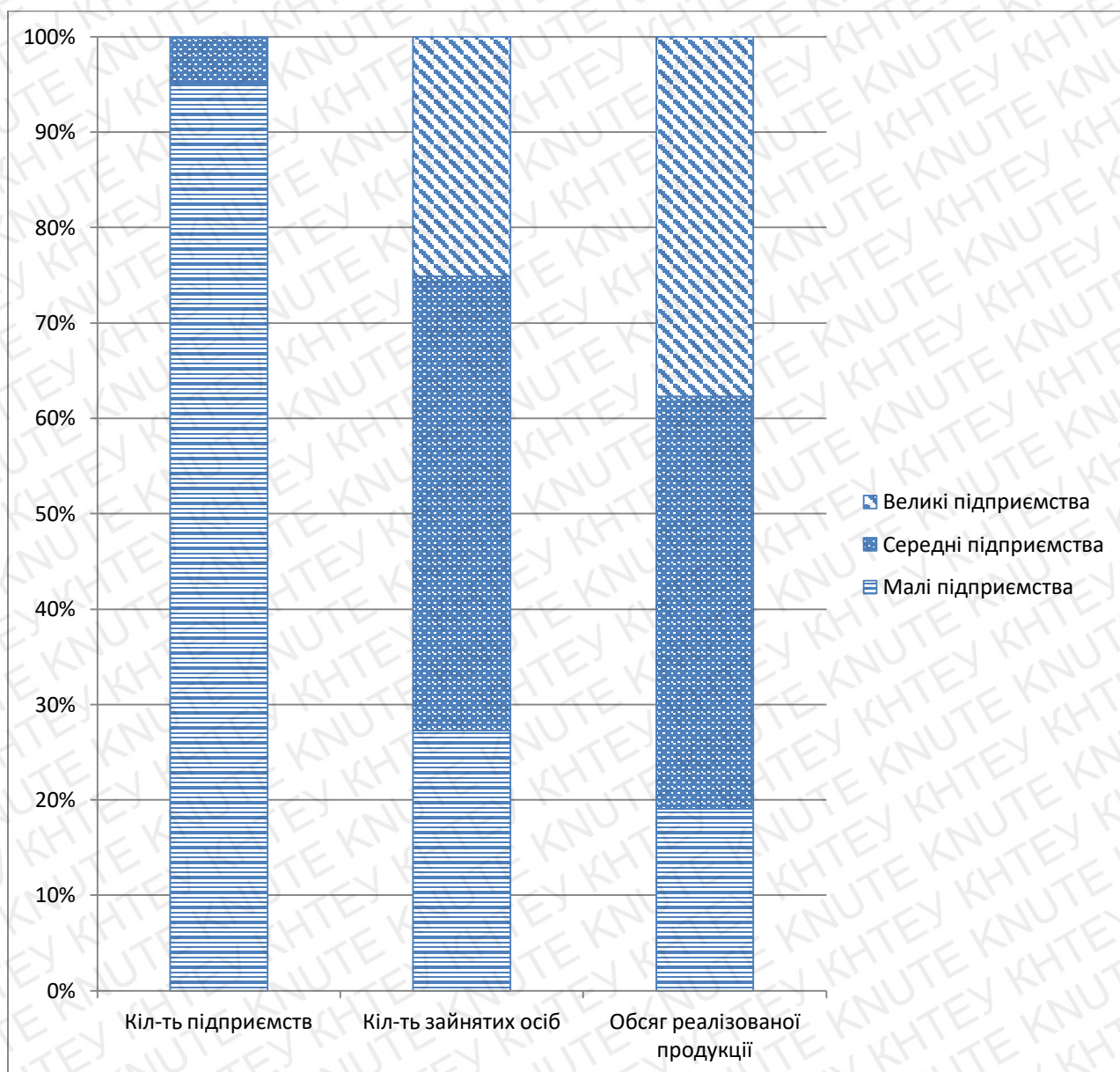

Рис. А.1. Кількість підприємств, зайнятість, обсяг реалізованої продукції за розміром підприємства за 2019 рік, %

Джерело: складено на основі [39].

**Характеристика чинної нормативно-правової бази
з обліку та оподаткування доходів та витрат операційної діяльності
підприємств малого бізнесу**

№	Нормативний документ	Основні положення	При розкритті яких питань в роботі доцільно використовувати
1	2	3	4
1	Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV [7]	Визначає основні засади господарської діяльності в Україні	Використано при визначенні правових засад господарської діяльності підприємства та розгляді критеріїв віднесення підприємств до малих
2	Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-IV [42]	Визначає загальні засади оподаткування в Україні	Використано під час розгляду засад податкового законодавства
3	Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV [67]	Регулює особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини) в Україні	Використано при розгляді договірних відносин
4	Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV [50]	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні	Використано для розгляду критерії малих підприємств та засад організації бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності
5	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства України від 07.02.2013 №73 [36]	Визначає мету, склад та принципи підготовки фінансової звітності, вимоги до визначення і розкриття її елементів	Використано для визначення принципів та вимог до складу фінансової звітності підприємства. Наведено форми фінансової звітності.
6	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: наказ Міністерства України від 25.02.2000 № 39 [37]	Установлює зміст і форми фінансової звітності малого підприємства та мікропідприємства, а також порядок їх заповнення	Використано для розкриття засад обліку на малих та мікропідприємствах.
7	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: наказ Міністерства України від 29.11.1999 № 290 [45]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи та її розкриття у фінансовій звітності	Використано для визначення, оцінки та класифікації витрат в бухгалтерському обліку

Продовження дод. Б

1	2	3	4
8	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ Мінфіну України від 31.12.1999 № 318 [46]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності	Використано для розгляду складу витрат, їх визнання та відображення у фінансовій звітності
9	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: наказ Мінфіну України від 28.12.2000 №353 [47]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати, доходи, активи і зобов'язання по податку на прибуток та її розкриття у фінансовій звітності	Використано для визначення податку на прибуток та відображення його у звітності підприємства
10	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу та господарських операцій підприємств та організацій, затверджений: наказ Мінфіну України від 30.11.1999 №291 [41]	Встановлює призначення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та фактів фінансово-господарської діяльності підприємств	Використано для розгляду рахунків, які використовуються в бухгалтерському обліку доходів та витрат операційної діяльності
11	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Мінфіну України від 30.11.1999 №291 [19]	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств	Використано для розкриття змісту і призначення рахунків бухгалтерського обліку
12	Про затвердження спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку: наказ Мінфіну України від 19.04.2001 № 186 [51]	Встановлює спрощений План рахунків, що можуть застосовувати юридичні особи, які визнані мікропідприємствами, малими підприємствами, не підприємницькі товариства, підприємства, які ведуть спрощений бухгалтерський облік, а також представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності	Використано для розгляду питань з застосування спрощеного плану рахунків бухгалтерського обліку, розглянуто відмінності від загального плану рахунків

Продовження дод. Б

1	2	3	4
---	---	---	---

13	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: наказ Мінфіну України від 24.05.1995 № 88 [48]	Визначає основні вимоги та правила щодо документального забезпечення записів у бухгалтерському обліку	Використано з метою розгляду вимог до документального забезпечення записів у бухгалтерському обліку
14	Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку: наказ Мінфіну України від 29.12.2000 № 356 [28]	Надаються рекомендації щодо застосування реєстрів бухгалтерського обліку.	Використано для розгляду реєстрів бухгалтерського обліку, визначено вимоги, назви та призначення журналів і відомостей обліку
15	Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: наказ Мінфіну України від 25.06.2003 № 422 [29]	Призначені для ведення реєстрів бухгалтерського обліку юридичними особами - суб'єктами підприємницької діяльності будь-якої організаційно-правової форми та форми власності (крім банків) з ознаками малих підприємств, а також юридичними особами (крім бюджетних установ), що не займаються підприємницькою (комерційною) діяльністю	Використано з метою визначення реєстрів бухгалтерського обліку для малих підприємств
16	Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: наказ Мінфіну України від 15.06.2011 № 720 [30]	Призначені для ведення реєстрів бухгалтерського обліку суб'єктами малого підприємництва - юридичними особами, які мають право ведення спрощеного обліку доходів і витрат, та не зареєстровані платниками податку на додану вартість	Використано з метою визначення реєстрів бухгалтерського обліку для малих підприємств, які мають право ведення спрощеного обліку доходів і витрат, та не зареєстровані платниками податку на додану вартість
17	Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: наказ Мінфіну України від 27.06.2013 №635 [32]	Застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від організаційно-правових форм господарювання і форм власності	Використано для розгляду питань щодо формування облікової політики підприємства, перелічено вимоги та склад наказу про облікову політику

Закінчення дод. Б

1	2	3	4
---	---	---	---

18	Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Мінфіну України 28.03.2013 №433 [31]	Розглядається питання розкриття інформації за статтями балансу (звіту про фінансовий стан), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал	Використано для конкретизації змісту та призначення усіх статей фінансової звітності
19	Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності: наказ Мінфіну України від 11.04.2013 №476 [27]	Розглядається питання порівнянності показників фінансової звітності	Використано при розгляді правильності заповнення статей фінансової звітності, з відображенням їх взаємозалежності
20	Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств [33]	Призначений для застосування малими та середніми підприємствами (МСП), наводяться характерні риси МСП	Використано для розгляду питань оцінки, визнання, відображення в звітності доходів та витрат на малих підприємствах, що застосовують міжнародні стандарти
21	Порядок подання фінансової звітності: постанова Кабміну України від 28.02.2000 №419 [49]	Встановлює порядок представлення фінансової звітності юридичними особами, незалежно від організаційно-правової форми і форми власності	Використано при визначенні порядку, загальних вимог і строків представлення фінансової звітності
22	Директива 2013/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26.06.2013 [12]	Встановлює систему критеріїв віднесення економічних суб'єктів до сектора малого і середнього підприємництва	Використано для розгляду критеріїв поділу підприємств за розмірами
23	Про облікову політику: лист Мінфіну України від 21.12.2005 №31-34000-10-5/27793 [52]	Визначає вимоги до облікової політики та її склад	Використано при розгляді питання складання наказу про облікову політику підприємства

Огляд спеціальної літератури з обліку та оподаткування доходів та витрат операційної діяльності підприємств малого бізнесу

№	Джерело	Використання в роботі для удосконалення обліку, оцінювання та оподаткування
1	2	3
1	Адаменко М.В., Кулик О.В. Актуальність та напрями впровадження управлінського обліку для малих підприємств. Ефективна економіка. 2015. №5 [1]	Використано для розгляду особливостей впровадження управлінського обліку на малих підприємствах
2	Белова І., Семенишена Н., Мельничук О. Генезис становлення облікової системи малих підприємств в Україні. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. Випуск 1-2. С. 26-48 [2]	Використано для розгляду питань організації обліку на малих підприємствах
3	Бондаренко О.М. Розвиток бухгалтерського обліку через застосування досвіду зарубіжних країн : дис. ГО «Львівська економічна фундація», 2017 [4]	Використано для розгляду питання використання різних форм звітності
4	Григоренко Ю.В. Особливості податкового обліку податку на додану вартість. Молодий вчений. 2016. №3(30). С. 64-69 [8]	Використано для розгляду сутності і особливостей оформлення податкової накладної з ПДВ
5	Гуріна Н.В. Економічна сутність доходів та їх класифікація: проблеми і шляхи вирішення. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2015. Вип. 12, Ч. 1. С. 203-205 [9]	Використано для розгляду питання сутності та класифікації доходів
6	Гусев Р.В. Розвиток методів управління витратами на підприємстві. II Міжнародна студентська науково-практична конференція «Дорожня карта інформаційно-телекомунікаційної сфери». Збірка тез. Київ: ДУТ, 2020. С. 25-27 [10]	Використано для розгляду сутності та особливостей застосування «директ-костингу»
7	Долбнева Д.В., Сподарик Т.І. Коронавірус та його вплив на організацію бухгалтерського обліку та аудиту. Матеріали конференцій МЦНД, 2020. С. 37-39 [13]	Використано для розгляду питання впливу пандемії на організацію бухгалтерського обліку на підприємстві
8	Дубей Ю.В. Оперативне і стратегічне управління витратами на промисловому підприємстві. Економічний вісник. 2017. № 1. С. 125-132 [14]	Використано для розгляду питання класифікації витрат для цілей управління
9	Дутчак Р.Р., Дутчак В.Ф. Правове регулювання змін організації бухгалтерського обліку підприємства в період карантину проти коронавірусної хвороби (COVID-19). Облік, аналіз і контроль в стратегії розвитку економіки України. Вип. 13. Ч. 1. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2020. С.127-129 [15]	Використано для розгляду організації бухгалтерського обліку підприємства в період карантину

Продовження дод. В

1	2	3
10	Дьордяй В.П., Макарович В.К. Класифікація операційних витрат підприємств енергорозподільчої галузі. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 17. С. 826-830 [16]	Використано для систематизації видів витрат
11	Ільницька А.В. Аналіз основних змін у податковому законодавстві щодо податку на додану вартість. Молодий вчений. 2017. № 2(42) [18]	Використано для розгляду строків реєстрації податкових накладних
12	Колоша Д.І. Облік і аудит послуг в управлінні інформаційно-видавничою компанією. Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту: теорія, методологія, організація: тези доповідей учасників XVII Всеукраїнської студентської наукової конференції. Київ : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2019. С. 355-341 [23]	Використано для розгляду первинних документів, що підтверджують надання послуг
13	Король С.Я. Директива 2013/34/ЄС: досвід імплементації в національне законодавство. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Серія. Економічні науки, 2020, № 2 (109), С. 115-128 [24]	Використано для розгляду питань впливу Директиви 2013/34/ЄС на облік малих підприємств
14	Курган Н.В., Кіпренко Н.В. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на малих підприємствах України. Управління розвитком, 2016. № 2. С. 6–11 [25]	Використано для розгляду «директ-костингу» як методу управління витратами
15	Левицька І.О. Управлінський облік і аудит витрат на постачання та передачу електричної енергії енергопостачальних компаній України: дис. канд. ек. наук: 08.00.09. Київ, 2015. 294 с. [26]	Використано при узагальненні класифікації витрат для цілей управлінського обліку
16	Молодець А.Я., Петраковська О.В. Доходи підприємства: сутність та класифікація. 2020 [34]	Використано для розгляду питання класифікації доходів
17	Подоланчук О.А. Організація обліку суб'єктів малого підприємництва. Ефективна економіка, 2017. № 4 [44]	Використано для розгляду організації обліку суб'єктів малого підприємництва
18	Радева О., Лукіна Д. Впровадження МСФЗ для складання звітності на малих та середніх підприємствах. Вектори розвитку науки і бізнесу в глобальному середовищі: тренди та перспективи. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. С. 174-176 [54]	Використано для розгляду використання МСФЗ для складання звітності на малих підприємствах
19	Радіонова Н.Й. Класифікація витрат підприємства як інструмент управління. Вісник економіки транспорту і промисловості, 2018. № 64. С. 74-80 [55]	Використано для розгляду питання класифікації витрат
20	Сябер Є.О. Фактори формування прибутку підприємства. Молодий вчений. 2018. № 6. С. 431–435 [61]	Використано для розгляду зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на прибуток
21	Топоркова О.А., Ткач В.М., Шмерук І.А. Нормативно-правове регулювання малого бізнесу в Україні. Економічна кібернетика: шлях до цифрової економіки. Дніпро, 2019. С. 64–69 [62]	Використано для розгляду нормативно-правових актів, що регулюють діяльність малого бізнесу в Україні

1	2	3
22	Фоміна О.В. Управлінський облік у торгівлі : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 468 с. [65]	Використано для розгляду сутності та завдань управлінського обліку
23	Хоча Н.В. Нормативно-правове забезпечення облікової системи малих підприємств. Глобальні та національні проблеми економіки, 2015. Вип. 5. С. 1048-1053. [66]	Використано при розгляді питань нормативного забезпечення процесу обліку на малих підприємствах
24	Чудовець В.В., Завадська Н.П. Особливості документального оформлення та обліку маркетингових послуг. Облік, аналіз і аудит: виклики інституціональної економіки: тези доповідей V міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 6 жовтня 2018 року). Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2018. 260 с. [69]	Використано для розгляду питання документального оформлення надання послуг
25	Янчева Л.М., Янчев А.В., Кирильєва Л.О. Облік та аудит витрат підприємств ресторанного господарства: управлінський аспект : монографія. Х.: Видавець Іванченко І.С., 2017. 262 с. [73]	Використано для розгляду питання класифікації витрат за різними цілями

Додаток Г

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємства

Підприємство	Дата(рік, місяць, число)	Коди	
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "БРАВОПОРТ"	за ЄДРПОУ	2016	01 01
Територія КИЇВСЬКА	за КОАТУУ	33847155	
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	3210600000	
Вид економічної діяльності Діяльність у сфері провідного електрозабезпечення	за КВЕД	240	
Середня кількість працівників, осіб 15		61.10	
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон вул. Гагаріна, буд. 22, оф. 2, м. БРОВАРИ, КИЇВСЬКА обл., 07400		73707	

1. Баланс на 31 грудня 2015 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	131,3	8,8
Основні засоби	1010	91,8	298,2
первісна вартість	1011	205,6	448,6
знос	1012	(113,8)	(150,4)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	223,1	307,0
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	0,9	-
у тому числі готова продукція	1103	0,9	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	20,1	53,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5,0	7,5
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	4,8	34,3
Витрати майбутніх періодів	1170	3,4	0,8
Інші оборотні активи	1190	5,6	8,1
Усього за розділом II	1195	39,8	103,7
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	262,9	410,7

Продовження дод. Г

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	33,2	33,2
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	148,5	272,9
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	181,7	306,1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	2,6	17,9
розрахунками з бюджетом	1620	45,6	37,0
у тому числі з податку на прибуток	1621	27,1	27,3
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	33,0	49,7
Усього за розділом III	1695	81,2	104,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	262,9	410,7

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2015

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 532,8	1 347,7
Інші операційні доходи	2120	15,5	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	1 548,3	1 347,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 094,6)	(977,8)
Інші операційні витрати	2180	(302,0)	(218,8)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(1 396,6)	(1 196,6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	151,7	151,1
Податок на прибуток	2300	(27,3)	(27,0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	124,4	124,1

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

Гороховський Олександр Анатолійович

(ініціали, прізвище)

Кругляк Людмила Олексіївна

(ініціали, прізвище)

Продовження дод. Г

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Дата(рік, місяць, число)	Коди	
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "БРАВОПОРТ"	за ЄДРПОУ	2017	01 01
Територія КИЇВСЬКА	за КОАТУУ	33847155	
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240	
Вид економічної діяльності Діяльність у сфері провідного електрозв'язку	за КВЕД	61.10	
Середня кількість працівників, осіб 10			
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон вул Гагаріна, буд. 22, оф. 2, м. БРОВАРИ, КИЇВСЬКА обл., 07400		73707	

1. Баланс на 31 грудня 2016 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	8,8	4,6
Основні засоби	1010	298,2	310,8
первісна вартість	1011	448,6	517,4
знос	1012	(150,4)	(206,6)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	307,0	315,4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	-	9,0
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	53,0	28,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7,5	20,5
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	34,3	59,6
Витрати майбутніх періодів	1170	0,8	7,5
Інші оборотні активи	1190	8,1	13,9
Усього за розділом II	1195	103,7	139,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	410,7	454,6

Продовження дод. Г

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	33,2	33,2
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	272,9	298,1
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	306,1	331,3
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	17,9	26,7
розрахунками з бюджетом	1620	37,0	16,4
у тому числі з податку на прибуток	1621	27,3	5,5
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	49,7	80,2
Усього за розділом III	1695	104,6	123,3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	410,7	454,6

2. Звіт про фінансові результати за Рік 2016

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 484,0	1 532,8
Інші операційні доходи	2120	-	15,5
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	1 484,0	1 548,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 076,8)	(1 094,6)
Інші операційні витрати	2180	(376,5)	(302,0)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(1 453,3)	(1 396,6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	30,7	151,7
Податок на прибуток	2300	(5,5)	(27,3)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	25,2	124,4

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

Гороховський Олександр Анатолійович

(ініціали, прізвище)

Кругляк Людмила Олександрівна

(ініціали, прізвище)

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємства

Підприємство **ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "БРАВОПОРТ"** Дата(рік, місяць, число) **за ЄДРПОУ**
Територія **КИЇВСЬКА** **за КОАТУУ**
Організаційно-правова форма господарювання **Товариство з обмеженою відповідальністю** **за КОПФГ**
Вид економічної діяльності **Діяльність у сфері провідного електрозв'язку** **за КВЕД**
Середня кількість працівників, осіб **12**
Одиниця виміру: **тис. грн. з одним десятковим знаком**
Адреса, телефон **вул. Гагаріна, буд. 22, оф. 2, м. БРОВАРИ, КИЇВСЬКА обл., 07400**

Коди		
2018	01	01
33847155		
321060000		
240		
61.10		

73707

1. Баланс на 31 грудня 2017 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД		1801006
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	4,6	4,6
Основні засоби	1010	310,8	603,3
первісна вартість	1011	517,4	888,1
знос	1012	(206,6)	(284,8)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	315,4	607,9
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	9,0	20,5
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	28,7	6,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	20,5	27,2
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	59,6	122,9
Витрати майбутніх періодів	1170	7,5	13,5
Інші оборотні активи	1190	13,9	17,3
Усього за розділом II	1195	139,2	207,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	454,6	815,3

Продовження дод. Г

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	33,2	33,2
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	298,1	581,7
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	331,3	614,9
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	26,7	21,7
розрахунками з бюджетом	1620	16,4	79,2
у тому числі з податку на прибуток	1621	5,5	62,2
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	80,2	99,5
Усього за розділом III	1695	123,3	200,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	454,6	815,3

2. Звіт про фінансові результати
за **Рік 2017**

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 496,8	1 484,0
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	2 496,8	1 484,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 686,9)	(1 076,8)
Інші операційні витрати	2180	(464,1)	(376,5)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(2 151,0)	(1 453,3)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	345,8	30,7
Податок на прибуток	2300	(62,2)	(5,5)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	283,6	25,2

Керівник _____ (підпис)

Головний бухгалтер _____ (підпис)

ЕЦП
Гороховський
О.А. Гороховський Олександр Анатолійович
(ініціали, прізвище)
ЕЦП Крутляк
Л.О. Крутляк Людмила Олександрівна
(ініціали, прізвище)

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "БРАВОПОРТ"

Територія КИЇВСЬКА

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності Діяльність у сфері провідного електрозв'язку

Середня кількість працівників, осіб 16

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон вул. Гагаріна, буд. 22, офіс 2, м. Бровари, Київська обл., 07400

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди

2019	01	01
33847155		
321060000		
240		
61.10		

73707

1. Баланс на 31 грудня 2018 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітної року	На кінець звітної періоду
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	4,6	0,4
Основні засоби	1010	603,3	823,8
первісна вартість	1011	888,1	1 352,0
знос	1012	(284,8)	(528,2)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	607,9	824,2
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	20,5	9,3
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6,0	16,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	27,2	22,1
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	122,9	151,9
Витрати майбутніх періодів	1170	13,5	12,5
Інші оборотні активи	1190	17,3	19,3
Усього за розділом II	1195	207,4	231,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	815,3	1 055,7

Продовження дод. Г

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	33,2	33,2
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	581,7	782,1
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	614,9	815,3
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	21,7	40,0
розрахунками з бюджетом	1620	79,2	80,0
у тому числі з податку на прибуток	1621	62,2	44,0
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	99,5	120,4
Усього за розділом III	1695	200,4	240,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
1700			
Баланс	1900	815,3	1 055,7

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2018

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 268,6	2 496,8
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	3 268,6	2 496,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 986,9)	(1 686,9)
Інші операційні витрати	2180	(1 037,3)	(464,1)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(3 024,2)	(2 151,0)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	244,4	345,8
Податок на прибуток	2300	(44,0)	(62,2)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	200,4	283,6

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕП Гороховський

Олександр

Анатолійович

ЕП Крутляк

Людмила

Олексівна

Гороховський Олександр Анатолійович

(ініціали, прізвище)

Крутляк Людмила Олексівна

(ініціали, прізвище)

Продовження дод. Г

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 3 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	Код		
		2020	01	01
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "БРАВОПОРТ"	за ЄДРНОУ	33847155		
Територія КИЇВСЬКА	за КОАТУУ	3210600000		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності Діяльність у сфері провідного електроз'яву	за КВЕД	61.10		
Середня кількість працівників, осіб 16				
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон вул. Гатарник, буд. 22, офіс 2, м.Бровари, Київська обл., 07400		73707		

I. Баланс на 31 грудня 2019 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД		1801006
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	12,9	10,0
первісна вартість	1001	32,9	32,8
накопичена амортизація	1002	(20,0)	(22,8)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0,4	0,4
Основні засоби	1010	810,9	1 099,5
первісна вартість	1011	1 319,1	1 916,5
знос	1012	(508,2)	(817,0)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	824,2	1 109,9
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	9,3	11,9
у тому числі готова продукція	1103	-	1,3
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	16,4	17,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	22,1	21,1
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	151,9	193,3
Витрати майбутніх періодів	1170	12,6	11,0
Інші оборотні активи	1190	19,3	26,6
Усього за розділом II	1195	231,6	281,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1 055,8	1 391,1

Закінчення дод. Г

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	33,2	33,2
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	778,1	997,5
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	811,3	1 030,7
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	59,4
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	45,0	32,5
розрахунками з бюджетом	1620	79,1	105,5
у тому числі з податку на прибуток	1621	43,1	48,2
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	120,4	163,0
Усього за розділом III	1695	244,5	360,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	1 055,8	1 391,1

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2019 р.

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м	Код за ДКУД
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4 307,9	3 268,6
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	4 307,9	3 268,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 438,8)	(1 991,9)
Інші операційні витрати	2180	(1 579,5)	(1 037,2)
Інші витрати	2270	(22,0)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(4 040,3)	(3 029,1)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	267,6	239,5
Податок на прибуток	2300	(48,2)	(43,1)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	219,4	196,4

Керівник _____ (підпис)
Головний бухгалтер _____ (підпис)

ЕП Гороховський
Олександр
Внукович
Людмила Ігорівна Гороховський Олександр Апатолійович
Людмила Олександрівна
Крутьок Людмила Олександрівна

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«БРАВОПОРТ»

НАКАЗ №1

02.01.2020 р.

м. Бровари

«Про облікову політику ТОВ «БРАВОПОРТ» у 2020 р.

Керуючись Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. №996-XIV, затвердженими Міністерством Фінансів України положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (П(С)БО), інструкціями та іншими нормативними актами, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності, виконуючи вимоги, передбачені Статутом ТОВ «БРАВОПОРТ», та з метою забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про облікову політику ТОВ «БРАВОПОРТ» в новій редакції (додається) та ввести його в дію з «_01_» січня 2020 року.
2. Ознайомити (під особистий підпис) із змістом Положення всіх посадових осіб та працівників, які мають відношення до його виконання.
3. Загальний контроль за виконанням цього Наказу залишаю за собою.
4. Безпосередній контроль за виконанням вимог Положення про облікову політику покладається на головного бухгалтера підприємства.

Директор

Гороховський О.А.

З наказом ознайомлений:

Головний бухгалтер

Кругляк Л.О.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОБЛІКОВУ ПОЛІТИКУ ПІДПРИЄМСТВА

Відповідно до вимог Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. № 996-XIV (далі – Закон про бухгалтерський облік), наказу Міністерства фінансів України "Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування" від 30.11.99 р. № 291, а також з метою дотримання підприємством єдиної методики відображення господарських операцій та забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності **ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «БРАВОПОРТ»** (далі – Підприємство) застосовує такі положення.

I. Організація бухгалтерського обліку

1. Права та обов'язки в сфері бухгалтерського обліку

Для забезпечення ведення бухгалтерського обліку на підприємстві і на виконання п. 4 ст. 8 Закону про бухгалтерський облік установити з 1 січня 2019 року на підприємстві такі засади організації бухгалтерського обліку:

1.1. Бухгалтерський облік здійснюється бухгалтерською службою (бухгалтерією підприємства), яку очолює головний бухгалтер.

1.2. Склад бухгалтерії визначається штатним розписом і затверджується окремим наказом керівника підприємства.

1.3. Права й обов'язки головного бухгалтера та всіх посадових осіб бухгалтерії визначаються Законом про бухгалтерський облік, розпорядчими документами підприємства та затвердженими посадовими інструкціями.

1.4. Право першого підпису на розрахунково-платіжних документах має директор підприємства. На час відсутності директора підприємства право першого підпису покладаються на посадову особу згідно з наказом директора.

1.5. Головний бухгалтер не має права другого підпису на банківських розрахунково-платіжних документах.

1.6. Під час відсутності на робочому місці з поважних причин головного бухгалтера його обов'язки, відповідальність і права покладаються на заступника головного бухгалтера відповідно до письмового розпорядження директора.

1.7. Право підпису окремих документів може надавати директор за письмовим розпорядженням.

2. Загальні положення

2.1. Принципи та методи ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності визначаються на підставі норм відповідних Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (далі – НП(С)БО), затверджених Міністерством фінансів України. Неврегульовані НП(С)БО принципи та методи визначаються на підставі аналогічних норм міжнародних стандартів фінансової звітності МСБО-МСФЗ (ІАЗ-ІРИБ) на підставі того, що НП(С)БО розроблено на основі міжнародних стандартів фінансової звітності (ст. 1 Закону про бухгалтерський облік).

2.2. Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться у автоматизованій формі із застосуванням комп'ютерної бухгалтерської програми 1С:Бухгалтерія версії 8.

Бухгалтерія забезпечує друкування оборотно-сальдових відомостей, інших облікових реєстрів за кожний звітний рік. Оборотно-сальдові відомості за рахунками обліку товарно-матеріальних цінностей завіряються підписами відповідальних осіб.

2.3. Підприємство застосовує Робочий план рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99р. №291 із використанням рахунків класу 9 «Витрати діяльності».

3. Документообіг

3.1. Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій. Первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо - безпосередньо після її закінчення. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи.

3.2. Первинні та зведені облікові документи можуть бути складені на паперових або машинних носіях або мати електронну форму документа і повинні мати такі обов'язкові реквізити:

- назву документа (форми);
- дату і місце складання;
- назву підприємства, від імені якого складено документ;
- зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;
- посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;
- особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції (в т.ч. факсимільний підпис), електронно цифровий підпис (ЕЦП).

3.3. Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку. Операції в іноземній валюті відображаються також у валюті розрахунків та платежів по кожній іноземній валюті окремо.

3.4. Дані аналітичних рахунків повинні бути тотожні відповідним рахункам синтетичного обліку на перше число кожного місяця.

3.5. Регістри бухгалтерського обліку повинні мати назву, період реєстрації господарських операцій, прізвища і підписи або інші дані, що дають змогу ідентифікувати осіб, які брали участь у їх складанні.

3.6. Господарські операції повинні бути відображені в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені.

3.7. У разі складання та зберігання первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку на машинних носіях інформації підприємство на вимогу контролюючих або судових органів та своїх контрагентів зобов'язане за свій рахунок зробити копії таких документів на паперовому носії.

3.8. Підприємство вживає всіх необхідних заходів для запобігання несанкціонованому та непомітному виправленню записів у первинних документах і регістрах бухгалтерського обліку та забезпечує їх належне зберігання протягом встановленого строку.

3.9. Відповідальність за несвоєчасне складання первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку та недостовірність відображених у них даних несуть особи, які склали та підписали ці документи.

3.10. У передбачених законодавством випадках підприємство застосовує бухгалтерську довідку та внутрішній акт, складені в довільній формі, і які містять основні реквізити підприємства.

4. Інвентаризація

4.1. Інвентаризація активів і зобов'язань проводиться за письмовим розпорядженням директора відповідно до ст. 10 Закону про бухгалтерський облік та Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.09.14 р. № 879 (далі – *Положення № 879*).

4.2. Інвентаризація запасів, інвентаризація основних засобів та нематеріальних активів проводиться один раз на рік: перед складанням річної фінансової звітності в період з 20 листопада по 30 грудня.

4.3. Дата проведення інвентаризації, відповідальні особи визначаються керівником підприємства окремим письмовим розпорядженням (наказом).

4.4. Для проведення інвентаризаційної роботи (планових та позапланових інвентаризацій активів та зобов'язань, списання основних засобів, малоцінних, інших матеріальних цінностей тощо) наказом директора затверджується склад постійно діючої інвентаризаційної комісії.

4.5. Права й обов'язки та завдання, які покладаються на членів постійно діючої інвентаризаційної комісії, визначені Положенням № 879.

5. Податковий облік

5.1. Вести податковий облік та подавати податкову звітність згідно із законодавством України. **Не застосовується коригування фінансового результату до оподаткування на всі різниці (окрім від'ємного значення оподаткування минулих податкових (звітних) років), відповідно до пп. 134. 1. 1 р. III Податкового кодексу України.**

II. Формування облікової політики

1. Це Положення про облікову політику – базисне, і затверджують його з 01.01.2020 року на період діяльності підприємства. За потреби з моменту, визначеного у відповідному розпорядчому документі, до нього вносять зміни. За внесення до облікової політики змін, що за обсягом охоплюють більшу частину тексту або суттєво впливають на її зміст, розпорядчий документ про облікову політику викладають повністю в новій редакції.

1.1. Облікова політика підприємства застосовується постійно (із року в рік).

1.2. Облікова політика може змінюватися у випадках, якщо:

- змінюються на підприємстві статутні вимоги;
- змінюються вимоги органу, який здійснює функції з державного регулювання методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності;

Продовження дод. Д

— зміни облікової політики забезпечать більш достовірне відображення подій (господарських операцій) у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності.

Облікова політика може бути змінена, як правило, з початку року.

2. Фінансова звітність

2.1. Підприємство подає пакет звітності, передбачений НП(С)БО 25 "Спрощена фінансова звітність" Фінансову звітність малого підприємства (ф.ф. № 1-м та 2-м).

2.2. Кількісні критерії і якісні ознаки суттєвості інформації про господарські операції, події та статті фінансової звітності визначаються в такому розмірі:

— щодо інформації про господарські операції та події, пов'язані зі змінами у складі (рухом) активів, зобов'язань, власного капіталу – у розмірі до 3% вартості всіх активів, усіх зобов'язань і власного капіталу відповідно;

— для проведення переоцінки або зменшення корисності об'єктів необоротних активів застосовується відхилення залишкової вартості від їх справедливої вартості в розмірі 9% справедливої вартості об'єкта;

— щодо інформації про господарські операції та події стосовно доходів і витрат – у розмірі до 2% відсотків чистого прибутку (збитку) підприємства;

— для розкриття інформації про сегменти при визначенні звітного сегмента – у діапазоні 9% чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) усіх сегментів підприємства;

— для статей балансу – у розмірі 1% підсумку балансу;

— для статей звіту про фінансові результати – у розмірі 3% суми чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

2.3. Відстрочені податкові активи та відстрочені податкові зобов'язання відображаються в річній фінансовій звітності.

2.4. Оцінка активів або зобов'язань в операціях пов'язаних сторін здійснюється методом «витрати плюс».

3. Основні засоби

3.1. До основних засобів відносяться матеріальні необоротні активи, вартість яких перевищує 6000,00 гривень.

3.2. Строки корисного використання основних засобів і нематеріальних активів визначаються з урахуванням відповідних мінімально допустимих строків, установлених в Податковому кодексі України.

3.3. Амортизація основних засобів та нематеріальних активів нараховується **прямолінійним методом** щомісячно із застосуванням строків, установлених для кожного об'єкта основних засобів і нематеріальних активів окремо на підставі письмового розпорядження (наказу) директора.

3.4. Амортизація інших необоротних матеріальних активів нараховується прямолінійним методом щомісячно із застосуванням строків, установлених для кожного об'єкта основних засобів і нематеріальних активів окремо на підставі письмового розпорядження директора.

3.5. Амортизація малоцінних необоротних матеріальних активів та бібліотечних фондів нараховується **в першому місяці використання об'єкта у сумі 100% вартості**.

3.6. Переоцінка об'єктів основних засобів **не проводиться**.

3.7. Переоцінка об'єкта нематеріальних активів **не проводиться**, оскільки за ними відсутній активний ринок.

3.8. Інвестиційна нерухомість на дату балансу відображається у фінансовій звітності за первісною вартістю, зменшеною на суму нарахованої амортизації.

3.9. Об'єкти основних засобів, які можуть бути віднесені і до операційної нерухомості, і до інвестиційної нерухомості, відображаються як окремі інвентарні об'єкти та відносяться до операційної і до інвестиційної нерухомості пропорційно площі відповідних приміщень в кожній частині таких об'єктів.

3.10. Якщо у первинних документах, якими оформлюється придбання (виготовлення) основних засобів чи введення їх в експлуатацію безпосередньо не зазначається мета використання основного засобу (виробниче чи невиробниче використання), вважати, що основний засіб призначається для виробничого використання.

3.11. У протилежному разі, якщо основний засіб призначається для невиробничого використання, про це обов'язково повинно бути зазначено у первинних документах, якими оформлюється придбання, виготовлення чи введення в експлуатацію таких невиробничих основних засобів.

Продовження дод. Д

4. Запаси

4.1. Одиницею обліку запасів є їх найменування. Підприємство в цілях належного обліку і контролю за використанням запасів веде облік за уніфікованими найменуваннями, вказаними у внутрішній номенклатурі із застосуванням таблиці відповідності кожного найменування запасів номенклатурі, яку застосовують постачальники.

4.2. Вибуття запасів оцінюється за методом **собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО)**.

4.3. Норми витрат пального затверджуються наказом директора.

4.4. Запаси, які не приносять підприємству економічних вигод в майбутньому, визнавати неліквідними і списувати в бухобліку, а при складанні фінансової звітності не відображати в балансі, а враховувати на окремому субрахунку позабалансового рахунку 07.

4.5. Вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів, що передані в експлуатацію, виключається зі складу активів (списується з балансу із нарахуванням зносу в розмірі 100% при передачі їх в експлуатацію) з подальшою організацією оперативного кількісного обліку таких предметів за місцями експлуатації і відповідними матеріально-відповідальними особами протягом строку їх фактичного використання (до моменту їх повної ліквідації, списання з балансу). Малоцінні і швидкозношувані предмети вартістю до 1000,00 гривень, за одиницю при передачі їх в експлуатацію за балансом не враховуються.

4.6. Запаси відображаються в бухгалтерському обліку і звітності за первісною вартістю.

5. Дохід

5.1. Визнання доходів від реалізації: дохід від реалізації товарів визнається за датою переходу покупцеві права власності на такий товар (п. 1 ст. 6 р. III Податкового кодексу), причому сума попередньої оплати та авансів у рахунок оплати товарів, виконаних робіт, наданих послуг не враховується для визначення об'єкта оподаткування (пп. 1 п. 1 ст. 5 р. III Податкового кодексу).

5.2. Ступінь завершеності операцій з надання послуг розраховується шляхом вивчення виконаної роботи та визначенням наданих послуг на певну дату.

6. Витрати

6.1. Визначити метод відображення в обліку витрат діяльності з використанням рахунків **класу 9 "Витрати діяльності"**.

6.2. Відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» п. 11 до виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) включаються:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- інші прямі витрати; (Додаток 1)

6.3. У зв'язку з наданням одного виду послуг, не використовувати в обліку рахунок 91 «Загальновиробничі витрати». Їх відразу включати до складу собівартості продукції (робіт, послуг).

6.4. При перерахунку доходів, витрат і коштів в іноземній валюті застосовувати офіційний курс, установлений НБУ.

7. Дебіторська заборгованість

7.1. Довгострокова дебіторська заборгованість, яка є фінансовим активом, відображається в балансі за її теперішньою вартістю.

7.2. **Резерв** сумнівних боргів для обліку дебіторської заборгованості (сумнівної та безнадійної) **не нараховується**.

7.3. Сумнівною заборгованість вважати, якщо борг не погашено протягом шести місяців.

7.4. Безнадійною заборгованістю вважати, якщо на дату балансу дебітора визнано банкрутом або ліквідовано, або минуло 1095 днів.

7.5. Списання безнадійної дебіторської заборгованості з активів на інші операційні витрати відбувається на дату балансу, якщо минуло 1095 днів. Сума відшкодування раніше списаної безнадійної дебіторської заборгованості включається до складу інших операційних доходів.

8. Зобов'язання

8.1. Затвердити систему оплати праці **за посадовими ставками (окладами)** згідно штатного розкладу для всіх працівників підприємства.

8.2. Згідно з абз.3 п.8 р. I П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» підприємство **не створює** забезпечення для відшкодування майбутніх витрат на виплату відпусток працівникам, а визнає витрати на нарахування відпускних (компенсації відпускних) у періоді їх фактичного понесення.

Продовження дод. Д

8.3. Виходячи з фінансової можливості підприємства, премії та інші заохочувальні виплати нараховуються і

виплачуються працівникам на підставі наказу(розпорядження) керівника. Витрати визнаються у періоді їх нарахування.

8.4. Поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення

8.5. Довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від умов та виду зобов'язання.

8.6. Прострочена кредиторська заборгованість визнається доходом, якщо минуло 1095 днів.

9. Заключні положення

9.1. Загальний контроль за виконанням вимог Положення залишаю за собою.

9.2. Безпосередній контроль за виконанням вимог Положення покладається на головного бухгалтера підприємства.

9.3. У випадку зміни норм чинного законодавства щодо питань, які передбачені Положенням, перевагу мають норми законодавства. У такому разі у Положення повинні бути внесені відповідні зміни.

9.4. Внесення змін до даного Положення у зв'язку із зміною законодавства чи вступом у дію нових П(С)БО здійснюється шляхом викладення Положення у новій редакції та затвердження Наказом по Підприємству.

Директор

Гороховський О.А.

З ПОЛОЖЕННЯМ ОЗНАЙОМЛЕНІ:

Заступник директора

Соколик Р.В.

Головний бухгалтер

Кругляк Л.О.

Продовження дод. Д

Додаток №1
до наказу від 02 січня 2020 року N_1_____

I. Перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) для телекомунікаційних послуг відділ «Виробничий»

1. Сировина та матеріали:
  - матеріали, що використовуються в процесі і є необхідним компонентом для виконання робіт та надання послуг;
  - допоміжні матеріали, МШП, що використовуються у процесі для виконання робіт та надання послуг.
2. Куповані комплектуючі вироби, напівфабрикати, роботи і послуги виробничого характеру сторонніх підприємств та організацій:
  - куповані комплектуючі вироби та напівфабрикати, що підлягають монтажу або додатковій обробці на підприємстві;
  - роботи і послуги виробничого характеру, що виконуються сторонніми підприємствами, інші послуги для забезпечення технологічного процесу, за умови, що вони відносяться безпосередньо на собівартість конкретних видів робіт, послуг).
3. Паливо та енергія на технологічні цілі: витрати на всі види палива та енергії (як отримані від сторонніх підприємств та організацій, так і вироблені самим підприємством), що використовуються безпосередньо у процесі виробництва продукції та включаються безпосередньо до собівартості окремих видів продукції на підставі показань контрольно-вимірвальних приладів.
4. Основна заробітна плата виробничих робітників: витрати на виплату основної заробітної плати, розрахованої відповідно до прийнятих підприємством систем оплати праці, у вигляді тарифних ставок (окладів) для робітників, зайнятих виробництвом певної продукції.
5. Додаткова заробітна плата виробничих робітників: витрати на виплату виробничому персоналу підприємства додаткової заробітної плати, нарахованої за роботу понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідництво і за особливі умови праці (доплати, надбавки, гарантійні та компенсаційні виплати, передбачені законодавством, премії, пов'язані з виконанням виробничих завдань та функцій, передбачені колективним договором).
6. Відрахування на соціальні заходи на суму оплати праці працівників, зайнятих виробництвом продукції (робіт, послуг).
7. Амортизація основних засобів усього виробничого та загальновиробничого призначення.
8. Амортизація нематеріальних активів усього виробничого та загальновиробничого призначення.
9. Витрати на утримання та експлуатацію необоротних активів виробничого та загальновиробничого призначення:
  - а) вартість спожитого палива, електроенергії;
  - б) вартість послуг сторонніх організацій, пов'язаних з утриманням та експлуатацією обладнання;
  - в) вартість витраченого інструменту та інвентаря;
10. Витрати на поточний ремонт основних засобів.
11. Витрати, пов'язані з утриманням пожежної та сторожової охорони.
12. Витрати на охорону праці й техніку безпеки.
13. Витрати на охорону навколишнього природного середовища.

Директор

Гороховський О.А.

Закінчення дод. Д

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ**«БРАВОПОРТ»****НАКАЗ**

05.06.2020 р.

№22

м. Бровари

Про внесення змін в облікову політику

В зв'язку з внесенням змін Законом України №466 у ПКУ пп. 14.1.138, які вводяться в дію із 23.05.2020 року

НАКАЗУЮ:

1. Змінити облікову оцінку та викласти п.п.3.1., п.3, розділу II **ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОБЛІКОВУ ПОЛІТИКУ ПІДПРИЄМСТВА** затвердженого наказом №1 від 02.01.2020 року в наступній редакції:
«3.1. До основних засобів відносяться матеріальні необоротні активи, вартість яких перевищує 20000,00 гривень.»
2. Дані зміни застосовувати в обліку з 01.07.2020 року.

Директор

Гороховський О.А.

Ознайомлені:

Головний бухгалтер

Кругляк Л.О.

Додаток Е

Динаміка обсягу та складу фінансових результатів ТОВ «Бравопорт» за 2015 - 2019 роки

Стаття	Обсяг, тис. грн					Абсолютне відхилення, тис. грн				Відносне відхилення, %			
	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1 532,8	1 484,0	2 496,8	3 268,6	4 307,9	-48,8	1 012,8	771,8	1 039,3	-3,2	68,2	30,9	31,8
Інші операційні доходи	15,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-15,5	0,0	0,0	0,0	-100,0	0,0	0,0	0,0
Інші доходи	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Разом доходи	1 548,3	1 484,0	2 496,8	3 268,6	4 307,9	-64,3	1 012,8	771,8	1 039,3	-4,2	68,2	30,9	31,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1 094,6	1 076,8	1 686,9	1 991,9	2 438,8	-17,8	610,1	305,0	446,9	-1,6	56,7	18,1	22,4
Інші операційні витрати	302,0	376,5	464,1	1 037,2	1 579,5	74,5	87,6	573,1	542,3	24,7	23,3	123,5	52,3
Інші витрати	0,0	0,0	0,0	0,0	22,0	0,0	0,0	0,0	22,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Разом витрати	1 396,6	1 453,3	2 151,0	3 029,1	4 040,3	56,7	697,7	878,1	1 011,2	4,1	48,0	40,8	33,4
Фінансовий результат до оподаткування	151,7	30,7	345,8	239,5	267,6	-121,0	315,1	-106,3	28,1	-79,8	1 026,4	-30,7	11,7
Податок на прибуток	27,3	5,5	62,2	43,1	48,2	-21,8	56,7	-19,1	5,1	-79,9	1 030,9	-30,7	11,8
Чистий прибуток (збиток)	124,4	25,2	283,6	196,4	219,4	-99,2	258,4	-87,2	23,0	-79,7	1 025,4	-30,7	11,7

Джерело: складено автором.

Додаток Ж

**Показники фінансової стійкості та платоспроможності ТОВ «Бравопорт» на 31.12.2015 р., 31.12.2016 р.,
31.12.2017 р., 31.12.2018 р., 31.12.2019 р.**

Показники	На	На	На	На	На	Абсолютне відхилення			
	31.12.15	31.12.16	31.12.17	31.12.18	31.12.19	На 31.12.16	На 31.12.17	На 31.12.18	На 31.12.19
Відносні показники фінансової стійкості									
1. Коефіцієнт автономії	0,745	0,729	0,754	0,768	0,741	-0,017	0,025	0,014	-0,027
2. Коефіцієнт фінансової залежності	0,255	0,271	0,246	0,232	0,259	0,017	-0,025	-0,014	0,027
3. Коефіцієнт фінансового ризику	0,342	0,372	0,326	0,301	0,350	0,030	-0,046	-0,025	0,048
4. Коефіцієнт маневрування власного капіталу	-0,003	0,048	0,011	-0,016	-0,077	0,051	-0,037	-0,027	-0,061
5. Коефіцієнт долі чистого оборотного капіталу в оборотних активах	-0,009	0,114	0,034	-0,056	-0,282	0,123	-0,080	-0,089	-0,226
6. Коефіцієнт мобільності оборотних активів	0,331	0,428	0,593	0,656	0,687	0,097	0,164	0,063	0,032
7. Коефіцієнт реальної вартості основних засобів	0,726	0,684	0,740	0,768	0,790	-0,042	0,056	0,028	0,022
Абсолютні показники фінансової стійкості, тис. грн									
1. Власний оборотний капітал	-0,9	15,9	7	-12,9	-79,2	16,8	-8,9	-19,9	-66,3
2. Перманентний капітал	-0,9	15,9	7	-12,9	-79,2	16,8	-8,9	-19,9	-66,3
3. Капітал для формування запасів і затрат	103,7	139,2	207,4	231,6	281,2	35,5	68,2	24,2	49,6
Показники платоспроможності									
1. Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	0,33	0,48	0,61	0,62	0,54	0,16	0,13	0,01	-0,08
2. Коефіцієнт термінової платоспроможності	0,33	0,48	0,61	0,62	0,54	0,16	0,13	0,01	-0,08
3. Коефіцієнт проміжної платоспроможності	0,91	0,88	0,78	0,78	0,64	-0,02	-0,10	0,00	-0,14
4. Коефіцієнт загальної платоспроможності	0,99	1,13	1,03	0,95	0,78	0,14	-0,09	-0,09	-0,17

Джерело: складено автором.

Показники рентабельності ТОВ «Бравопорт» за 2015-2019 роки

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Абсолютне відхилення			
						2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Коефіцієнти рентабельності фінансово-господарської діяльності, %									
Загальна рентабельність	9,90	2,07	13,85	7,33	6,21	-7,83	11,78	-6,52	-1,12
Чиста рентабельність	8,12	1,70	11,36	6,01	5,09	-6,42	9,66	-5,35	-0,92
Рентабельність виробничих витрат	11,36	2,34	16,81	9,86	9,00	-9,02	14,47	-6,95	-0,86
Рентабельність загальних витрат	8,91	1,73	13,18	6,48	5,43	-7,17	11,45	-6,70	-1,05
Коефіцієнти рентабельності активів і капіталу, %									
Рентабельність власного капіталу	51,00	7,91	59,95	27,54	23,82	-43,10	52,04	-32,40	-3,72
Рентабельність активів	36,94	5,82	44,66	20,99	17,93	-31,11	38,84	-23,67	-3,06
Рентабельність оборотних активів	173,38	20,75	163,65	89,48	85,57	-152,63	142,90	-74,17	-3,91
Рентабельність необоротних активів	46,93	8,10	61,43	27,43	22,69	-38,84	53,33	-34,00	-4,74
Рентабельність позикового капіталу	133,91	22,11	175,22	88,29	72,54	-111,79	153,11	-86,93	-15,75

Джерело: складено автором.

Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку господарських операцій з реалізації послуг на ТОВ «Бравопорт»

№ пор.	Первинний документ	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків на підприємстві		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн
Перша подія – отримання попередньої оплати							
1	Виписка банку	Отримано попередню оплату за послуги	311	681	311	361	430,00
2	Електронна податкова накладна	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	643	641	643	641	71,67
3	Акт наданих послуг	Відображено дохід від реалізації послуг	361	703	361	703	430,00
4	Довідка бухгалтерії	Списано податкові зобов'язання з ПДВ	703	643	703	643	71,67
5	Довідка бухгалтерії	Відображено взаємозалік заборгованостей	681	361	-	-	-
6	Довідка бухгалтерії	Віднесено на фінансовий результат дохід від реалізації послуг	703	791	703	791	358,33
Перша подія – надання послуг							
1	Акт наданих послуг	Відображено дохід від реалізації послуг	361	703	361	703	430,00
2	Електронна податкова накладна	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ	703	641	703	641	71,67
3	Виписка банку	Отримано оплату за надані послуги	311	361	311	361	430,00
4	Довідка бухгалтерії	Віднесено на фінансовий результат дохід від реалізації послуг	703	791	703	791	358,33

Джерело: складено за даними підприємства.

Оперограма податкової накладної

№ пор.	Види робіт	Виконавці			
		Бухгалтер продавця	Бухгалтер покупця	Головний бухгалтер продавця	Головний бухгалтер покупця
1	Виписка	x			
2	Підписання			x	
3	Реєстрація в ЄРПН	x			
4	Надсилення контрагенту	x			
5	Погодження документа		x		
6	Обробка документа і відображення даних поточного обліку	x	x		
7	Формування податкової декларації з ПДВ			x	x
8	Передача в архів	x	x		

Джерело: складено автором.

Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності на ТОВ «Бравопорт»

№ пор.	Первинний документ	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків на підприємстві		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	2	3	4	5	6	7	8
Собівартість реалізованих робіт і послуг							
1	Накладна - вимога на відпуск	Списано запаси, що відносяться до собівартості робіт і послуг	23	20	903	20	650
2	Накладна - вимога на відпуск	Списано МШП, що відносяться до собівартості робіт і послуг	23	22	903	22	420
3	Відомість нарахування амортизації	Включено до складу витрат амортизацію необоротних активів виробничого призначення	23	13	903	13	600
4	Розрахунково - платіжна відомість	Нараховано заробітну плату працівників виробництва	23	661	903	661	10800
5	Розрахунково - платіжна відомість	Нараховано ЄСВ на заробітну плату працівників виробництва	23	651	903	651	2376
6	Акт виконаних робіт (наданих послуг), Накладна постачальника	Виконано роботи, надано послуги виробничого призначення сторонніми організаціями	23	631	903	631	2000
7	Довідка бухгалтерії	Списано змінні та постійні розподілені загальновиробничі витрати на собівартість виробництва робіт і послуг	23	91	-	-	-
8	Довідка бухгалтерії	Списано собівартість виробництва робіт і послуг	903	23	-	-	-

Продовження дод. Н

1	2	3	4	5	6	7	8
9	Довідка бухгалтерії	Списано постійні нерозподілені загальновиробничі витрати на собівартість реалізації робіт і послуг	903	91	-	-	-
10	Довідка бухгалтерії	Віднесено на фінансовий результат собівартість реалізації робіт і послуг	791	903	791	903	16846
Загальновиробничі витрати							
1	Накладна - вимога на відпуск	Списано запаси, що відносяться до загальновиробничих витрат	91	20	-	-	-
2	Накладна - вимога на відпуск	Списано МШП, що відносяться до загальновиробничих витрат	91	22	-	-	-
3	Відомість нарахування амортизації	Включено до складу витрат амортизацію необоротних активів загальновиробничого призначення	91	13	-	-	-
4	Розрахунково - платіжна відомість	Нараховано заробітну плату працівників загальновиробничого призначення	91	661	-	-	-
5	Розрахунково - платіжна відомість	Нараховано ЄСВ на заробітну плату працівників загальновиробничого призначення	91	651	-	-	-
6	Акт виконаних робіт (наданих послуг), Накладна постачальника	Відображено інші загальновиробничі витрати, виконані сторонніми організаціями	91	631	-	-	-
Адміністративні витрати							
1	Накладна - вимога на відпуск	Списано запаси, що відносяться до адміністративних витрат	92	20	92	20	310
2	Накладна - вимога на відпуск	Списано МШП, що відносяться до адміністративних витрат	92	22	92	22	120

Продовження дод. Н

1	2	3	4	5	6	7	8
3	Відомість нарахування амортизації	Включено до складу адміністративних витрат амортизацію необоротних активів загальногосподарського призначення	92	13	92	13	100
4	Розрахунково - платіжна відомість	Нараховано заробітну плату працівників апарату управління підприємством та іншого загальногосподарського персоналу	92	661	92	661	12400
5	Розрахунково - платіжна відомість	Нараховано ЄСВ на заробітну плату працівників апарату управління підприємством та іншого загальногосподарського персоналу	92	651	92	651	2728
6	Акт виконаних робіт (наданих послуг), Накладна постачальника	Відображено інші адміністративні витрати, виконані сторонніми організаціями	92	631	92	631	1310
7	Довідка бухгалтерії	Віднесено на фінансовий результат адміністративні витрати	791	92	791	92	16968
Витрати на збут							
1	Накладна - вимога на відпуск	Списано запаси, що відносяться до витрат на збут	93	20	93	20	410
2	Накладна - вимога на відпуск	Списано МШП, що відносяться до витрат на збут	93	22	93	22	190
3	Відомість нарахування амортизації	Включено до складу витрат на збут амортизацію необоротних активів	93	13	93	13	720
4	Розрахунково - платіжна відомість	Нараховано заробітну плату працівників відділу збуту	93	661	93	661	8600
5	Розрахунково - платіжна відомість	Нараховано ЄСВ на заробітну плату персоналу відділу збуту	93	651	93	651	1892

Закінчення дод. Н

1	2	3	4	5	6	7	8
6	Акт виконаних робіт (наданих послуг), Накладна постачальника	Списано інші витрати на збут, виконані сторонніми організаціями	93	631	93	631	1540
7	Довідка бухгалтерії	Віднесено на фінансовий результат витрати на збут	791	93	791	93	13352
Інші операційні витрати							
1	Розрахунок бухгалтерії	Відображено суму безнадійної дебіторської заборгованості	944	38, 36, 37	944	36, 37	-
2	Акт списання	Віднесено втрати від знецінення запасів до складу витрат	946	20, 22, 28	946	20, 22, 28	-
3	Акт списання	Списано нестачі та втрати від псування цінностей	947	20, 22, 28	947	20, 22, 28	-
4	Претензія, Податкове повідомлення-рішення	Визнано штрафи, пені, неустойки	948	685	948	685	-
5	Довідка бухгалтерії	Віднесено на фінансовий результат інші операційні витрати	791	94	791	94	-

Джерело: складено за даними підприємства.

**Посадова інструкція
БУХГАЛТЕРА-АНАЛІТИКА
з управлінського обліку**

I. Загальні положення

Головним завданням бухгалтера-аналітика є ведення управлінського обліку на підприємстві.

Бухгалтер-аналітик безпосередньо підпорядковується головному бухгалтеру.

Бухгалтер-аналітик призначається і звільняється з посади наказом Директора.

У своїй діяльності Бухгалтер-аналітик керується:

- чинними законодавчими актами України;
- Статутом підприємства;
- Правилами внутрішнього розпорядку;
- наказами (розпорядженнями) Директора;

II. Посадові обов'язки

Управлінський облік в об'ємах підприємства.

Складання системи бюджетів (бюджет виробництва, реалізації тощо) підприємства для прогнозування показників діяльності.

Проведення калькулювання для прийняття управлінських рішень.

Здійснення аналізу беззбитковості для оперативного і стратегічного прогнозування майбутньої діяльності підприємства

Виконання окремих службових доручень головного бухгалтера та директора, що входять в сферу діяльності бухгалтера-аналітика.

III. Права

Бухгалтер-аналітик має право:

- вимагати забезпечення нормальними умовами праці (приміщенням, робочим місцем);
- користування затвердженими директором інструкціями, наказами, розпорядженнями, правилами, і іншими документами, що регламентують роботу бухгалтера-аналітика;
- вносити на розгляд керівництва пропозиції щодо поліпшення діяльності фірми і вдосконалення форм і методів праці з питань, що знаходяться в компетенції бухгалтера-аналітика;
- знайомитися з проектами рішень головного бухгалтера, що стосуються діяльності бухгалтера-аналітика;

– здійснювати взаємодії з керівників структурних підрозділів фірми, фахівців та іншого персоналу необхідну інформацію, документацію, статистичні дані, необхідні для здійснення своїх функціональних обов'язків.

IV. Відповідальність

Бухгалтер-аналітик несе відповідальність:

- за неякісне та несвоєчасне виконання завдань і обов'язків, передбачених цією інструкцією;
- за невикористання і/або неправомірне використання прав, наданих цією інструкцією;
- за недотримання інструкцій, наказів, розпоряджень, правил та ін. документів, що регулюють роботу бухгалтера-аналітика;
- за недотримання техніки безпеки і протипожежної безпеки;
- за псування або недбале ставлення до зберігання та використання, розкрадання майна фірми;
- за грубе ставлення (поведінка) при спілкуванні з співробітниками і персоналом фірми;
- за видачу конфіденційної інформації, документації (комерційної таємниці) про фірму і її клієнтів третім особам;
- за надання директору і головному бухгалтеру помилкової або перекрученої інформаційно-довідкової та ін. інформації (документації).

Центри відповідальності ТОВ «Бравопорт»

Джерело: складено автором.